

צקלון

צבא הגנה לישראל
הוצאת «מערכות»

צקלון

לקט תרגומים

התוכן

- 3 נילוויו של יועץ הצבא המצרי הגנרל וילהלם פרמבכר
- 15 התקפת צנחנים על גשר פרימוסול ה. ס. גורג' סאונדרס
- 27 כיצד היית עושה זאת אתה? המיור וו. ס. פינסון
- 36 מדרג הספרים

צבא הגנה לישראל
הוצאת "מערכות"

"מערכות"

בית ההוצאה של צבא הגנה לישראל

עורך ראשי: סא"ל אלעזר גילי
סגן עורך ראשי: סא"ל גרשון ריבלין
"מערכות": קצין עריכה סרן משה ברימר
עוזר קצין עריכה סגן אלכסנדר לוי
"מערכות-ים": קצין עריכה רס"ן עזרא להד
"צקלון": קצין עריכה שרגא גפני
ספרים להנצחת החייל: העורך ראובן אבינעם
מוכירת המערכת: מרים נתנאל
המערכת והמנהלה: הקריה"ת"א, רח' ג' מס. 1

תמונת השער

הליקופטר-מטלמל לוחד

תוצרת ארה"ב. משקלו 31 ק"ג, וביכולתו לשאת עוד 91 ק"ג. מונע בשני מנועי-סילון שמשקלם כ-24 ק"ג, הצמודים לקצות הכנפיים, והמוזנים בדלק נוזלי. הליקופטר זה, הנישא על גב נוסעו, תחת אשר ישא את נוסעו, מקרבנו להגשמת החלום הישן-נושן — "הצמחת" כנפיים לאדם.

אצט"ל חמ"ח אש
"חזקתא" חאצ"ח

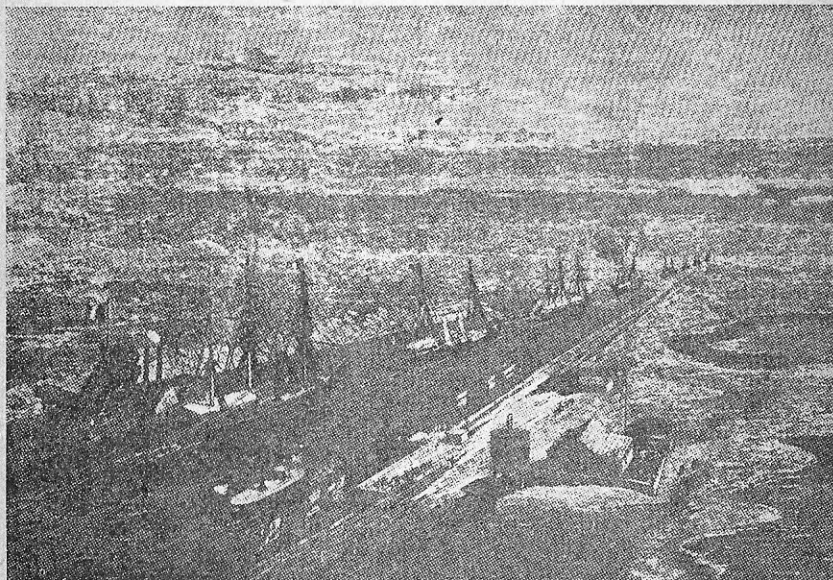
גילוייו של יועץ הצבא המצרי

הגנרל וילהלם פרמבכר

(המשך)

עלי עצמי היה — בשטח הפעולה המיוחד שלי — להעריך את האפשרויות של מבצעים צבאיים, העלולים לבוא-בחסכון בשביל מצרים באיזורים מסוימים. לאחר עבודת-הכנה תיאורטית לגבי כל סוגיה וסוגיה נבחנו לרוב הדברים בחינה-נוספת במקום ובשטח. תוך-כדי-כך נתגלתה לפנינו בקויה הכלליים תמונה אשר בדברים רבים הלמה את השיקולים שהועלו עליידי מפקדות גרמניות במבקע הגרמני-תורכי אל עבר התעלה וכן את הערכות הקורפוס האפריקאי הגרמני, במסע 1942/43.

נתבונן עתה בקצרה באיזורים הנוגעים בדבר:

1869 — הפתיחה החגיגית של תעלת-סואץ

מקורות ומחברים

(הארות והערות לקורא)

גילוייו של יועץ הצבא המצרי מאת הגנרל וילהלם פרמבכר

בחלקו השני של מאמרו (ראה חלק ראשון ב"צקלון" מס' 76) מגלה לנו ראש היועצים הגרמניים בצבא המצרי את התפקיד שמילא הוא עצמו בתכנון המצרי לקראת "מצבים אפשריים של מלחמה". ראויות לתשומת-לב דעותיו על בעיות ההגנה של מצרים, הארץ המוקפת מדבריות וימים. בהערכתו את "האפשרויות-הפתוחות" לתוקף ולמגן, ובניתוחו את פני-הקרקע, מרחיב הוא את הדיבור על חצי-האי סיני; כאן, בהסתמכו על לקחי מסעי-מלחמה שהתנהלו בחצי-האי בעבר, עוצם הוא, משום-מה, עיניו מלראות את לקחי סבצע "קדש". עם זאת מתנצל הוא על מפלטה של כצרים וטוען כי "אור-החשבה החדש" שהביאו היועצים הגרמניים לצבא המצרי לא הבשיל עדיין דיהצורך בשעת מלחמת סיני; אף רוחץ בנקיון כפיו. ומצהיר כי הגרמנים לא שותפו במלחמה זו לא ביעוץ ולא בסיקוד.

מאמרו לקוח מכתב-העת הצבאי הגרמני "דעה-מלחמה" ("Wehrkunde").

התקפת צנחנים על גשר פרימוסול מאת ה. סט. ג'ורג' סאונדרס

אל שטח של "מדרונות טרשיים, מדורג-מדרגות, האופייני לארצות הים-התיכון" הגיע, לאחר תקלות קשות, חלק זעיר בלבד מן הכוח המוצנח — והחל ממלא את המשימה שהוטלה עליו. המדובר הוא במבצע "מארסטון" — התקפת בריגדת-הצנחנים ה-1 הבריטית ב-1943 על גשר פרימוסול, בפלישה לסיציליה, במלחמת העולם השנייה. יריביה בלחימה על הגשר היו צנחנים גרמניים. דקות-במטרה, סבילות גדולה והעזה רבה, הנדרשות בכל ית מן הצנחן האמיתי, נדרשו כפלי-כפליים במבצע זה, בו אירעו כמדומה כמעט כל התקלות העלולות להתרחש בהתקפה מוצנחת. הפרשה כתובה בידי חוקר פרשות-קרב בריטי נודע וכובאת מתוך ספרו על עלילות הצנחנים הבריטיים במלחמת-העולם-השנייה, "הכומתה האדומה" ("The Red Beret").

כיצד היית עושה זאת אתה? מאת המיור ו. ס. פינטון

זוהי בעיה לרגלים, והרמה-הפיקודית שאליה היא מופנית היא רמת מפקד-גדוד; הרשות נתונה, כמובן, לכל רמות-המיקוד האחרות לנסות כוחן בפתרונה.

המקור: "רבעון בית-הספר לרגלים" האמריקני

("The Infantry School Quarterly")

צ פ ו ן

חזית זו, שאורכה כ-1000 ק"מ, עוברת כולה בחוף הים התיכון. מבחינת הגנה יש להגדיר את התנאים כאן כנוחים, כי החוף כמעט ואינו נותן אפשרויות להנחתת עוצבות גדולות. מפרץ אבו־סיר ("המפרץ הערבי"), בו נחת פעם נפוליון, אינו מתאים עוד לדרישות זמננו; וגם מפרץ אבוקיר — בו הושמד צייו של נפוליון — אינו מספיק. שני הנמלים הגדולים בים התיכון, אלכסנדריה ופורט־סעיד, כמעט ו"מגינים" על עצמם מאליהם. אלכסנדריה היא נמל חשוב, אך הכניסה אליו היא צרה ונתיב גישת האוניות אף עובר לאורך כברה הגונה של החוף עצמה ועל כן הנו נתון לפעולת־נגד אגפית (ואנפילדית). העיר המאורכת, הבנויה על מה שהיתה פעם גבעת חול ארוכה שרוחבה אינו עולה על 3 ק"מ, תחומה גם מדרום על ידי מים — כי מדרומה נמצא אגם מריוט, דמוי הלגונה, הנרחב־והמלוח. אגפי המזרח והמערב של העיר צרים מאוד וכמעט ואינם מאפשרים לתוקף להתפרס. נוסף על כך, במזרח מקטינה הדלתה — הגובלת שם בעיר — את אפשרויות הראות והתצפית, בשל צמחיתה הצפופה; ואילו במערב מסייעים להגנה מחצבות עמוקות וגבעות, וכן אגם מלוח המשתרע לפניו. אם כן, אין אלכסנדריה מספקת את המרחב הדרוש בשביל מבצעים, בין שהם יבואו מן הים, מן האויר, או מן היבשה.

מצבה של פורט־סעיד דומה הנו, אם כי העיר אינה כה נרחבת. גם כאן מצמצמים מים את אפשרויות ההתפרסות משלושת עבריה של העיר; ואילו לעבר הדרום (הצד הרביעי) תעלת סואץ מצד אחד ואגם מנזלה מהצד האחר מיצרים את היציאה עד שכמעט ואין רוחבו של מוצא זה עולה על רוחב כביש. המבצע הבריטי בנובמבר 1956 חשף את מגבלותיה של נחיתה הנערכת כאן.

אפשר כמובן לבצע בחופים נחיתות לא גדולות. לזאת יתאימו ודאי שפכי הנילוס שליד רוזטה ודמיאטה, המפרץ הקטן על יד מרסה־מטרוה, ושפת־הים שליד אל־עריש. תצפית מאורגנת, רשת־קשר שניתן לסמוך עליה, ויחידות־מחץ במצב כוננות — אלה הם ללא ספק האמצעים המאפשרים לפגוש נסיונות־נחיתה כאלה ביעילות.

דבר אחד אין לשכוח. המרחק מבסיס־יציאה מתאימים בחוף־לארץ אל חופי הים־התיכון של מצרים הוא גדול; ודבר זה יקשה בודאי, עד ללא־שוא, על התוקף את ביצועה של פעולה הנערכת מן הים בלבד.

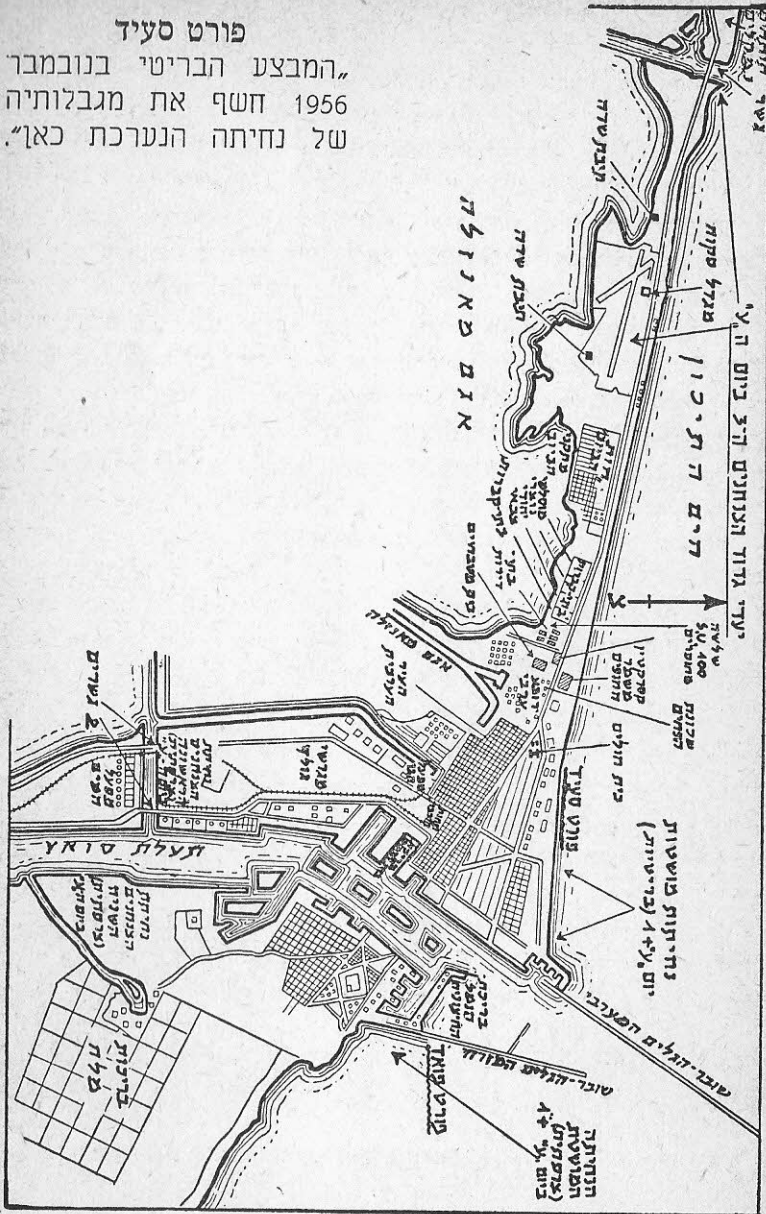
מ ע ר ב

בהשענם על הנמלים שבלוב יוכלו בודאי כוחות חזקים לפעול גם אל עבר אלכסנדריה וקהיר, לאורך נתיב המכונה "דרך־רומל"², אם כי רק בחזית צרה־

(1) דרך תציה־אי סיני, במלחמת־העולם הראשונה. — המער.
(2) על שם מפקד הקורפוס האפריקני הגרמני במלחמת־העולם ה־2. — המער.

פורט סעיד

"המבצע הבריטי בנובמבר 1956 חשף את מגבלותיה של נחיתה הנערכת כאן".

יחסית, היות ומדבר לוב, ובמיוחד שקע־קטרה שכמעט ואינו עביר — מיצרים כאן מאוד את ההתפרסות.

המגן מוצא כאן אפשרויות הגנה טובות במעבר חלפיה שבגבול לוב, באיזור שליד פוקה, מזרחית למרסה־מטרחה, ובמיצר הידוע של אל־עלמין. ברם, אם כוחותיו חלשים, ספק אם יוכל לצפות כאן להצלחה. אם התגבר התוקף על מיצר אל־עלמין הרי פתוחה הדרך לפניו עד לפרברי אלכסנדריה; אך יש להניח שהוא ישאף מיד אל המטרה המכרעת — קהיר הבירה. באזור ואדי־נטרון ובשטח הגבעי שצפונית לפירמידות יתקל אולי פעם נוספת בהתנגדות. העיר הגדולה קהיר, הסמוכה למדי, תנוק ודאי במקרה זה.

אפשר לקבוע שיש סיכויים טובים למבצע ממערב, אם כי הוא דורש כוחות חזקים — ראשית כל להבטחת קו־ההספקה הארוכים. כבר בשלבי ההכנה יהיה קשה לשמור על סודיות של מבצע כזה, ולכן יעדר גורם ההפתעה. לעומת זאת יצטרך המגן להפעיל כוחות חזקים להגנה עקבית — והללו יחסרו לו אולי בצורה מכאיבה במקום אחר.

ד ר נ ם

מבצע גדול מדרום אינו מתקבל על הדעת. המרחקים גדולים מאוד והתנאים קשים באופן יוצא מגדר הרגיל. מטרת המבצע יכולה לשמש רק קהיר, המרוחקת אזי כ־800 ק"מ; סכר אסואן, בלבד, ספק אם ראוי הוא לשמש מטרה כזו. התקדמות בבקעת־הנילוס אפשרית כשלעצמה, אלא שנת־יב־ההספקה יהיה ארוך מאוד; יש לקחת בחשבון התנגדות־נמשכת בצורות שונות. הצורך בזמן יהיה גדול ללא נשוא. לאורך החוף של מפרץ סואץ מתמשכת „דרך הוראדה“ — כביש שניתן להשתמש בו בשביל התקדמות הגייסות, אלא שההרים המתקרבים לים — קירבה גדולה מאוד בכמה מקומות — מאפשרים לחסום אותו בקלות, אף בכוחות חלשים.

מ ז ר ח

(ראה מפת־תבליט בעמ' 37)

איזור זה מהווה ללא ספק את מרחב־המבצעים המעניין ביותר. הוא כולל את חצי־האי סיני, את האזור המכונה „איזור־התעלה“ ואת השטח שממזרח לקהיר, כולל הדלתה.

נתבונן קודם כל בקצרה בסיני, שעורר בזמן האחרון תכופות תשומת־לב כללית. חצי־האי מהווה משולש שצלעותיו הם: בצפון — הים התיכון; במזרח — ארץ־ישראל ומפרץ־אילת; במערב — תעלת־סואץ ומפרץ־סואץ. החוד הדרומי מגיע עד לים־האדום (ים סוף). היקפו של חצי־האי הוא בערך כמו זה של סיציליה והוא

כמעט כולו מדבר או הרים גבוהים. סיני בלתי מיושב כמעט, ובו רק שלושה ישובים בעלי מימדים כלשהם — אל־עריש, רפיח, ואט־טור; כמעט שאין בו צמחה. רשת־הכבישים־ושבילי־המדבר שלו דלילה מאוד. במקומות רבים — השטח

כמעט בלתי-עביר. סיני מתאים איפוא להיות את איזור-הביניים בין מצרים לישראל — והוא שטח אשר אם כי ערכו הכלכלי עודנו מועט, השיבותו רבה למדי, בראש-וראשונה למצרים. מבחינת גאוגרפיה-צבאית מורכב חצי-האי באופן ברור משלוש גזרות — צפונית, תיכונית ודרומית. לכל אחת מאלו תכונות ברורות משלה ויש גם להעריך הערכות שונות לגמרי מבחינה צבאית.

הגזרה הצפונית

תחומיה של הגזרה הצפונית, המשתרעת לאורך היס-התיכון, הם במערב התעלה ובמזרח כביש אבו-עגילה—אל-עריש; מימדיה ממערב-למזרח כ-120 ק"מ ומצפון-לדרום כ-50 ק"מ. איזור זה כולו נוף חולות, בחלקו מכוסה גבעות חול גבוהות ובחלקו דיונות נידות, וגם בשביל הילידים הרי הוא בלתי-עביר כמעט. על-כל-פנים, אין הוא ברי-שימוש לתכליות צבאיות; רק בין איזור הדיונות לבין הים משתרע פס צר המאפשר קשר בין אל-קנטרה ואל-עריש. כאן עוברים מסילת הברזל וכן שביל מדברי, שבחלקים מסומיים שלו נסלל כביש, הצריך תיקון. כאן אפשר להפעיל עוצבות לא-גדולות — כפי שאמנם נעשה הדבר ב-1916³, כאשר התקדמה יחידה גרמנית עד רומני. מספר מיצרים באזור זה, המשובץ לגונות, יוצרים תנאים נוחים להתקנת מחסומים — וזאת בשני הכיוונים — ללא הקצאת כוחות גדולים ביותר.

מזרחית לכביש אבו-עגילה—אל-עריש הופכים פני הקרקע לגלילים, והחולות פוחתים; נוסף למסילת הברזל ולכביש אל רפיח, מוליכים כאן עוד מספר שבילי מדבר ברי-מעבר אל הגבול — ובראש וראשונה אלה העוברים בחיק הערוצים העמוקים של ואדי חרידין וואדי אל אוריק. אזור זה כשר בהחלט לפעולות צבאיות. אל-עריש, המחוסרת תנאי-קרקע מיוחדים, מהוה — בתור צומת-דרכים ומסילת-הברזל — את בסיס ההספקה הנתון-מאליו. רפיח היא כפר גדול קרוב לגבול ובה עוד מתקופות קודמות מחנה צבאי נרחב, בהיותו מוקף גבעות ונוח להתקנת עמדות, מהוה מקום זה את ה"יתד" הצפונית לכל החזית המשתרעת לאורך גבול ישראל.

הגזרה התיכונית

הגזרה התיכונית היא החשובה מבחינה צבאית. בעיקרה, הרי זה האיזור שמשני צדדיו של הכביש הטוב איסמעיליה—אבו-עגילה, המגיע עד אל הגבול

(3) על חטיבת שריון ישראלית שהתקדמה בציר זה ב-1956 כנראה "לא נודע" למחבר. האמת מחייבת גם להזכיר, שעיקרם המכריע של הכוחות שהגיעו ב-1916 עד לרומני היו תורכיים. — המערך.

ליד אל-עוג'ה⁴ — כביש, שהוא נתיב-הקשר העיקרי בין מצרים לישראל. איזור נרחב אחר משתרע דרומית לשביל-המדברי הטוב, המוליך מסואץ, דרך מעבר המיתלה וברי-חסנה, עד אל-קוסימה. תחומו בדרום היא דרך עולי הרגל העתיקה אל מכה, העוברת דרך אנ-נחל; חלק זה של הגזרה מופרד מחלקה הצפונית (שלאורך כביש איסמעיליה—אל-עוג'ה) על ידי ג'יבל יאלק, ג'יבל הלל, וג'יבל דלפה — רכסים המתנשאים כ-500 מ' מעל לסביבתם, רוחבם 10—15 ק"מ והם כמעט בלתי-עבירים.

שני חלקי הגזרה התיכונית מחוברים בצורה נוחה דרך המיצר דמוי-הנקיק, בין ג'יבל דלפה לג'יבל הלל, שבו עובר כביש טוב שאורכו כ-10 ק"מ, וכן דרך הבקעה הרחבה צפונית לביר חסנה, שביין ג'יבל הלל לג'יבל יאלק — ולבסוף גם דרך ואדי אל-מילרית, מערבית לג'יבל יאלק.

כל הגזרה התיכונית, שהקפה הוא כ-150 ק"מ ממזרח-למערב וכ-100 ק"מ מצפון-לדרום, מהוה שטח פעולה מתאים לעוצבות נידות שאינן גדולות מדי. במקומות רבים אפשר לראות בה שטח-קרב אידיאלי לצוותי שריון. בולטים כאן הגורמים של קרקע טובה ומוצקה, אפשרויות הפתעה, איגופים מתוך מחפים נוחים, ותנאי תצפית טובים למדי לנשק המסייע.

איזור הגבול שבמצריאות, המשתרע מזרחית לקו אבו-עגילה, אל-קוסימה, אל-קונטילה — (כל המקומות הללו מחוברים על-ידי שביל מדברי טוב) נותן אפשרויות טובות לפעולות תוקפניות אל מעבר לגבול; אך מעל לכל ניתן לטפח כאן מערכת הגנה בתנאים טובים — במידה שהפיקוד בכלל מתכוון לקיים את ההגנה בקרבת הגבול. הראות הטובה למרחקים, מעל פני גבהים מרובים, מאפשרת לפגוע במתנגד בכלי-נשק מתאימים עוד בטוחים ארוכים, ולאגוף אותו בצורה מצויינת מעמדות-מדרון. אין כאן קשיים מיוחדים באשר להספקה.

במרכזו (בערך) של החלק הצפוני של גזרה תיכונית זו מתנשא ג'יבל לבני, כצוק במדבר, לגובה של כ-300 מטר — והוא מהוה לא רק נקודת-משען, אלא גם בסיס גיחות לכל הכיוונים, שהנו אידאלי בשביל אורח-קרב ניד.

בקצה הקדומני-ביותר לעבר דרום-מזרח של הגזרה-התיכונית נמצאת ראס-אנ-נאב, זוהי נקודה בעלת חשיבות מיוחדת. פעם ירדה כאן אל מפרץ-עקבה דרך עולי-הרגל אל מכה, ואילו כיום זהו המקום שבו אפשר לחסום את הגישה לחלקה הדרומי של הגזרה-התיכונית. יתר על כן, אפשר מכאן להפעיל נשק כבד, כלפי חלקו הצפוני של המפרץ עצמו. הסביבה ההררית מקלה על תפקידי חסימה, ורק הרמה השטוחה הנרחבת, המשתרעת בקרבת המקום, ממערב לו, מאפשרת תפעול גייסות מוטסים בפעולת הפתעה.

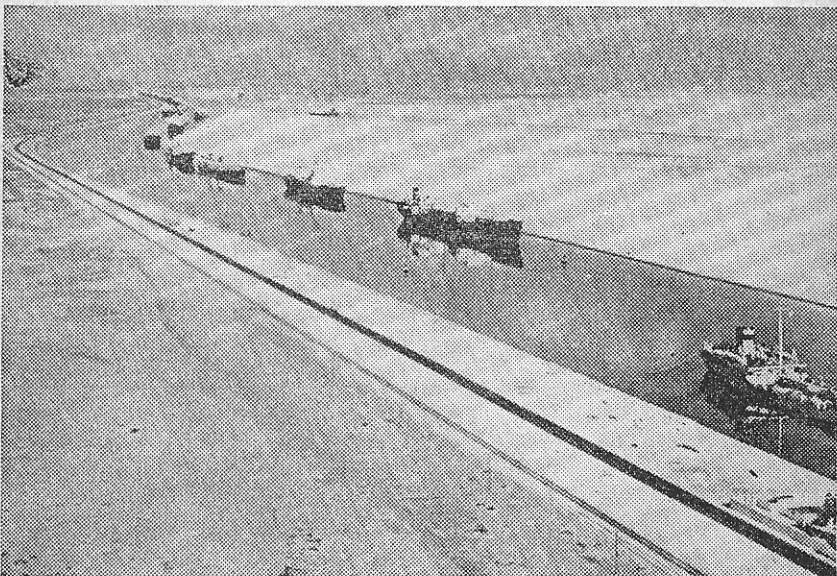
(4) הכונה לעוג'ה-אל-חפיר, היא ניצנה כיום. — המערך.

מבחינה צבאית נודע לרצועה זו רק ערך מועט, היות וכמעט אינה קיימת פה אפשרות להתפרסות. יתכן שאפשר לציין בתור אחד התנאים הנוחים של ה"רצועה", מבחינה צבאית, כי בפאתה הדרומי היא גבעית ומאפשרת תצפית עמוקה לתוך המרחב הישראלי, בעוד שהיא מונעת לעומת זאת, תצפית כזו מהצד הישראלי על הכביש ומסילת הברזל המוליכים אל עזה.

עזה עצמה יתכן והודות למצבה הקדומני היתה מתאימה למדי בתור נקודת-מוצא למבצע; אלא שהגישה הצרה אליה מעבר רפיח ספק אם היתה מאפשרת זאת. להפך, מצב זה (של רצועה צרה שהעיר נמצאת בקצה) עלול להביא לידי כך שעזה תפול כפרי בשל לידינו של מי שיבצע התקפה מוצלחת בסיני. עזה עצמה מוקפת גבעות בולטות שהוכיחו את כוחן בהגנה ב-1916, כאשר גרמנים ותורכים הדפו כאן זמן ממושך את ההתקפות הבריטיות.

ועתה נראה לי, כי יש עוד צורך במספר מלים על איזור תעלת-סואץ. בדומה לכל נהר, מהוה גם תעלה זו מעין מחסום. אם כי רוחב התעלה עצמה הגיע בקושי ל-100 מ', הרי מתרחב שטח-המים על ידי אגמי-מי-הים שמדרום לפורט-סעיד, על-ידי אגם תמסח שליד איסמעיליה ועל-ידי האגמים-המלוחים שבין איסמעיליה

תעלת-סואץ כיום — בדומה לכל נהר... מהוה מעין מחסום

בחלקה המערבי של הגזרה-התיכונית משתרע על פני כ-100 ק"מ, מצפון לדרום, גיבל חיטון, רכס זה, שכמעט ואינו עביר, ניצב כחומת-מחסום טבעית כ-30 ק"מ מזרחית לתעלת-סואץ, ובמקביל לה. אם כי השפעתו על הכביש הראשי מסיני לאיסמעיליה היא מועטה, הרי לעומת זאת הנתיב הדרומי, המוליך אל סואץ דרך מיצר מיתלה, נשלט בהחלט על-ידי גיבל חיטון, שהמיצר הלז עובר במרכזו. מעבר דמוי ערוץ זה, שאורכו כ-20 ק"מ, מהוה מקום מצוין לחסימה, אשר תודות לטבע המקום אינה מצריכה כאן אלא כוחות מעטים בלבד. בחלקו המזרחי, בקרבת "מצבת פרקר", מצויים הנתונים בשביל עמדת הגנה — עמדה אשר תודות לתצפית-ארוכת-הטוח המתאפשרת ממנה אל השטח החשוף שלפניה, וכמעט העדר-האפשרות לאיגוף העמדה ולעקיפתה — אפשר בהחלט להגדירה כנוחה ביותר. מעבר נוסף דרך רכס הרים זה (עלייד עין-סודר) הוא בעל חשיבות משנית בלבד.

הגזרה הדרומית

שונה לחלוטין מהגזרה הצפונית והתיכונית של חצי-האי היא הגזרה-דרומית — השטח שבין דרך עולי הרגל ועד לחוד הדרומי של סיני. כאן לפנינו חלק הררי מובהק, המתרומם עד לגובה של כ-2500 מ'. רק לאורך מפרץ סואץ מתמשך פס שפלה בעל רוחב משתנה, שבו עובר גם הכביש הטוב עד לאט-טור, הנמשך הלאה כשביל מדברי עד לשרם-אש-שיח, זו הנקודה החיונית במבואות-הדרום, ואל מפרץ אילת. נוסף על הדרך הזו (ופרט לשביל המדברי המוביל מאבו-זנימה אל מנזר סט. קתרינה, שלמרגלות הר משה, שבתוך סביבה הררית פראית) אפשרית תנועה רק במקומות בודדים, וברכב "עובר בכל". אל מקומות מסויימים אפשר להגיע רק ברגל ותוך קשיים רבים. אל מפרץ אילת יורדים ההרים בשיפוע תלול מאוד; אי-אפשר לחצות שטח זה.

חשיבות נודעת בגזרה הדרומית לאיזור שמסביב ראס-אום-סיד וראס-נאסראני. בשילוב עם האי טירן ועם שרם-אש-שיח (מפרץ קטן המתאים לשמש כבסיס-הספקה) אפשר לחסום מכאן ביעילות את מפרץ אילת; במיוחד נתיב השיט הצר, המוליך אל המפרץ, חשוף כאן לפעולה אגפית מן החוף, ונמצא בטוח הנוח לפעולה כזו.

רצועת עזה

בקשר הדוק עם סיני, אם כי אינה חלק ממנו, נמצאת רצועת שטח צרה בין רפיח לעזה, המכונה "רצועת-עזה". היא נמצאת תחת שלטון כיבוש מצרי. אורכה מצפון-מזרח לדרום-מערב הוא כ-45 ק"מ, אך רוחבה רק 6-8 ק"מ בלבד. למעשה אין זו אלא מסילת הברזל והכביש לעזה, עם מקצת שטח משני הצדדים.

לסואץ, וכך יש כאן גזרת-חסימה אמיתית, שאפשרות חצייתה מצטמצמת לקטעים צרים-ייחסי. שטח הגבעות שעל-יד איסמעיליה מוסיף אף הוא על אפשרויות ההגנה. ברור כי כל פעולת קרב על-יד התעלה משתקת את התנועה בה, וכי התוקף צפוי לכך שלפרק זמן ממושך למדי לא יפיק תועלת מדרך המים שנכבשה בידו — וזאת בגלל ההריסות הבלתי נמנעות שתתבצענה בה.

פנים הארץ

את האיזור שממערב לתעלה אפשר לראות כבר בתור שדה-קדומני של קהיר. כגישות טבעיות אל הבירה משמשים הכבישים הגדולים המוליכים לשם מאיס-מעיליה ומסואץ. את שניהם אפשר לחסום במקומות אחדים, אך חסימות אלו מאבדות מערכן היות ואפשר לעקוף אותן ללא קשיים מיוחדים.

נוחות בחחלט יכולות להיות אפשרויות ההגנה שבתוך הדלתה. חוסר הראות, הנגרם על-ידי הצמחייה הסבוכה, וקשיי התנועה בגלל התעלות הרבות, הופכים אותה לשדה-קרב מצוין למלחמה-זעירה.

דרומית מכביש סואץ-קהיר, מתחיל בג'בל עטקה ובג'בל מוקטם שטח הררי, אשר ספק אם ניתן להביאו בחשבון בשביל תנועות של עוצבות גדולות. אפשר לבצע מסע-התקרבות מאיזור סואץ ככונן אל מעדי וחלואן, שמדרום לקהיר, לאורך הוואדיות המוליכים לתוך איזור זה.

התקפה מן האויר

האויר הוא איזור-המבצעים האפשרי החמישי. אין ספק שהתקפות-אויר לעומקה של הארץ, במיוחד על הערים רבות האוכלוסין, על מנגנון התחבורה ועל המבנים-ההנדסיים והמתקנים הטכניים שכמעט ואי אפשר להגן עליהם — עלולות להיות יעילות מאוד. מעלה מזאת — לאוירית עדיפת-הכוח ניתן למנוע תנועות של יחידות במדבר מחוסר-המחסות. דבר זה עשוי לשתק ממילא כל פעולה צבאית. ואמנם הכירו ומכירים במצרים בהכרח שבהגנה-אוירית הזקה, ובוודאי שזו תושלם על-ידי נקיטת אמצעי-התכוננות מתאימים.

* * *

מצרים נמצאת מימי קדם ועד לעת החדשה בצומת נתיבי-תנועה חשובים. על כן תמיד קיים היה ענין רב באיזור זה; התנגשויות מלחמתיות היו התוצאה מכך, שכן הבעלות, או לפחות השליטה על נתיבי-עולם אלה, יכולה להיות בעלת חשיבות מכרעת.

נפוליון ניסה לבצע השתלטות כזאת בדרך הים. בשתי מלחמות-העולם נאבקו

על כך, באמצעות גישות על פני יבשה. ובזמן האחרון ביותר נעשה נסיון לכיבוש בדרך האויר.

ככל שרב יהיה הענין לסקור כאן במפורט עובדות אלה, הרי המקום המוגבל שבכתב-עת אוסר זאת; אך יאמר לפחות שהערכת-האפשרויות, שניתנה לעיל, מוצאת במידה רבה את ביסוסה בארועי ההיסטוריה-הצבאית.

נפוליון הכיר כי כיבושה קהיר הוא-הוא המעשה המכריע והוא צעד לשם בדרך הקצרה ביותר. מאז לא השתנה דבר לגבי הערכה זו.

במלחמת העולם הראשונה נלחמו על התעלה. נקודות כעזה, אל-עריש, וכן סיני-התיכוני והמעבר על התעלה ליד איסמעיליה — נודע להם כיום הערך שנודע להם אז. דרכי-האספקה הארוכות וביחוד ההיכרות הבלתי-מספקת עם לוחמת המדבר, מנעו אז (במלחמת העולם הראשונה) את ההצלחה מהעוצבות הגרמניות-תורכיות.

במלחמת העולם השנייה שאפו להשגת אותה המטרה — התעלה, — אלא שהפעם ממערב. ושוב היו אלה דרכי האספקה הארוכות שלא אובטחו במידה מספקת, וכן הניידות הלקויה ותנאיו המיוחדים במינם של המדבר, אשר מנעו את העוצבות הגרמניות-איטלקיות מלהשיג את מטרתן. חלפיה, מרסה-מטרוח ואל-עלמיין — הן תמך רוריי-הדרך מימי-הקרב ההם; וכולן — על אדמת מצרים. שמות כולן היו ודאי נשמעים מחדש. אילו נתרחשו כאן שוב התנגשויות-מלחמה.

ואפילו בתקופה האחרונה ביותר גרמה התעלה שוב לפעולות צבאיות. על

סיכום מלחמת 1956

התקפת צנחנים על גשר פרימוסול

הילרי סט. ג'ורג' סאונדרס

הגנרל אלכסנדר, מפקד כוחות בעלות-הברית בזירת היס-התיכון, חשב להעלות את הארמיה-השמינית, שבפיקודו של מונטגומרי, בחוף הפאה הדרום-מזרחית של סיציליה — האי משמש קרש-קפיצה בין אפריקה ואירופה — במשימה להתקדם במעלה החוף המזרחי של האי, בכביש הראשי, ולכבוש במהלך ההתקדמות את סיראקוזה, לאַנטיני, קאטאניה וערים גדולות וקטנות אחרות, עד שתגיע למאָסי-נה, השוכנת לחוף המיצר. אם תנוע הארמיה במהירות הדרושה ובעוצמה מספקת,

אל הגשר

תפעול איריה באורח-חדיש הוטל עתה להשלים את מסע ההתקדמות שבא ממזרח. ושוב נמנעה הצלחה סופית מן ההתקפה. הפעם נוספו סיבות חדשות לכך. כמאז, השפיע טבעו של חצי-האי-סיני על פעולות הקרב; אלא שהפעם הופיעו המצרים כמגיני ארצם. עד כה השתתף העם המצרי רק בשולי ההתנגשויות, או — ליתר דיוק — בתפקיד של צופה, ואילו הפעם אחז הוא עצמו בנשק. עזה, פורט-סעיד והכנות שכבר בוצעו בקהיר, באלכסנדריה ובמקומות אחרים מוכיחים זאת. במידה שהדברים הגיעו לידי פעולות קרב בסיני, הרי עזה ואל-עריש היו שדות-קרב ידועים-מכבר. אליהן הצטרפו עתה, כשערים אל תעלה, פורט-סעיד ומיצר המיתלה; וכמבוא אל מפרץ אילת — שרם-אש-שיח'. הרי שגם כאן התבלטו בבהירות המקומות המכריעים.

היועצים הגרמניים לא השתתפו בפעולות אלה, לא בפיקוד ולא ביעוץ. מובן שמצבי-ההגנה לגבי איזורים הבאים-בחשבון, גם בסיני, נבחנו כבר מקודם. הפיקוד המצרי פעל באופן שהיה לגמרי בלתי תלוי בהצעות שהוגשו — וזאת בעיקר מפני שבניינו של הצבא עוד לא נשלם כלל. אור-המחשבה החדש עוד טרב הבשיל. עד כמה שניתן לעמוד על הדברים, ברכו בצד הישראלי על כך, שרעיונות היועצים הגרמניים בדבר אורח-ההגנה טרם הוגשמו במעשה.

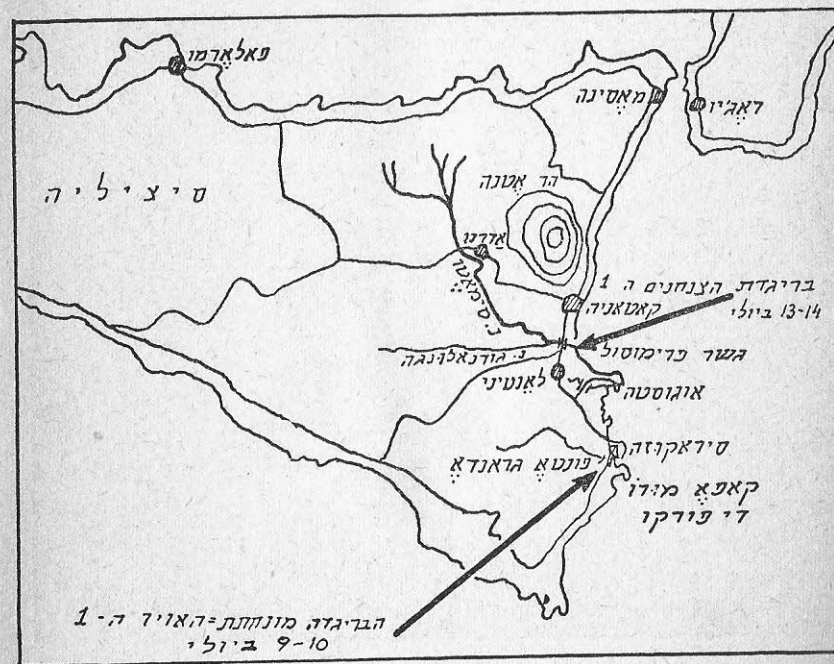
המדבר והלוחמה בו — אופי מיוחד להם. לתפעול המוני של כוח-אדם וציוד אין כאן מקום. נדרשים כאן פיקוד גמיש, לוחמה ניידת של עוצבות לא גדולות, ויוזמתו של היחיד. להשיג את אלה — זאת היתה מטרת פעולתו של צוות היועצים. התפקיד לא היה קל. ובכל זאת, יש בו בפלח תכונות אשר יתכן שתיתנה לו את היכולת לעמוד בהצלחה בפעולות-קרב המותאמות לתנאי המדבר. היועצים הגרמניים סימו אחרי שבע שנים את עבודתם וחזרו לגרמניה. חזיון יחיד במינו, אשר ספק אם ישנה אי-פעם, הגיע בכך לסיומו.

על האימון —

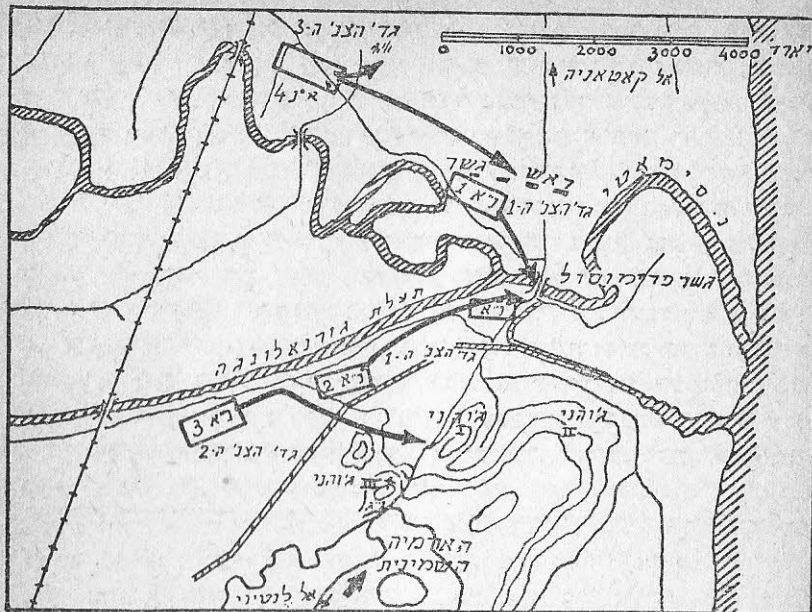
על שום שהמלחמה ניטשת בין בני-אדם, ולא-דוקא בין כלי-נשק, הרי כאשר כלי-הנשק מושתים ונחל נצחון אותו הצד שאימונו טוב יותר ורוחו רמה יותר — ויתרונות אלה אינם נקנים על נקלה, או במהרה, או בהקרבת ממוון בלבד, כימי שלום. הפילד-מרשל סיר ויליאם סלים

נתק באורח זה את נתיב־הנסיגה היחיד של חיל־המצב הגרמני בסיציליה, שמנה במשוער ארבע דיביזיות. הללו, לכשתתקפנה על־ידי האמריקאים של הגנרל פאטון, ייעלו בחוף הרחק משם מערבה, ידורבנו לפאה הצפון־מזרחית של האי, שם תמצאנה את עצמן, אם הכל יתנהל כשורה, במלתעותיה של הארמיה־השמינית.

בתחילת נתיב ההתקדמות של הארמיה־השמינית נמצאו שלושה גשרים בעלי חשיבות ראשונה במעלה. הראשון — פונטא גראנדא, נמצא במבואות סיראקוזה. הוחלט להשתלט עליו בהתקפת גייסות מוטסי־דאונים; הגשר הבא — פונטא דאי מאלאטי — נמצא מעל הנהר ליאונרדו, צפונית־מזרחית ללאַנטיני המאובקת, הוקצה כיעד ליחידת הקומנדו מס' 3. הגשר השלישי והמרוחק ביותר היה גשר־מוטות־הברזל שעל הנהר פרימוסול, בקצה פרבריה הדרומיים של קאטאניה — וכיבושו הוטל על בריגדת הצנחנים ה־1. אם יכבשו שלושת הגשרים הללו ויוחזקו, תוכל הארמיה־השמינית, כך קיוו, לכבוש את קאטאניה, החשובה שבכל ערי החוף המזרחי של האי, ולהתקדם ממנה צפונה, אל מאַטינה. בהמשך הוחלט, כי הגשרים יכבשו זה אחרי זה, לפי התפתחות הדברים.

ההתקפות המוטסות בדורס־מזרח סיציליה

תוכנית ההתקפה המוטסת על גשר פרימוסול
מקרא: נ"א — איזורצניחה

מבצע "מארסטון" — כך נקראה ההתקפה על גשר פרימוסול — תוכנן בפרטי־פרטים. נקבע אפילו סוג המזון שיאכלו הצנחנים לפני צאתם למבצע. נאמר להם להרבות בסוכר, ולהמעיט מאד בשומן, ולשתות הרבה ככל האפשר לפני הטיסה ובעת הטיסה, למען יוכלו לפעול פרק־זמן ממושך אחר צניחתם ללא מים. הסיסמה לכל הגייסות שישתתפו בפלישה לסיציליה היתה: פניית־האָתגר — "עכברי המדבר"; התשובה — "הרוג איטלקים".

הפלישה לסיציליה החלה בחשכה, לפני עלות השחר, ב־10 בחודש יולי, 1943. לפנות ערב נודע כי התקפת־הדאונים על פונטא גראנדא נחלה הצלחה, הגם שהאבידות מרובות. הגיע יום 12 בחודש, והגייסות של בריגדת הצנחנים ה־1 יצאו למסלולי־ההמראה שהוקצו להם, אלא שנתקבלה תשדורת כי מזג־האוויר הורע, והמבצע נדחה. המשאיות חזרו למאהלים "בענני אבק, שמתוכם בקעו התרועעות הלגלגניות של החיילים הממורמרים". חלפו שמונה עשרה שעות. לאתבורי, מפקד הבריגדה, נמצא באוהל, ממתין, עת נכנס מיו־הבריגדה (ראש־מטה הבריגדה) דוד האנטר, ובהתרגשות כבושה מסר את מילת־הצופן "מארסטון הלילה".

לאחר ישיבה אחרונה עם שלושת מפקדי הגדודים שלו — אלכסטר פירסון, מפקד הגדוד ה-1, איש שזכה בארבע „עיטורי השירות המצויין“ וב„צלב הצבא“ תוך שנה וחצי; ג'והן פרוסט, מפקד הגדוד ה-2, בעל „עיטור השירות המצויין“ ו„צלב הצבא“, ואי.ס. יאלדהאם, מפקד הגדוד ה-3 — עלה לאתבורי למטוס ה„אלבמארל“, שנועד לשאת אותו ואת מפקדת הבריגדה אל במת העלילה. בתכנית נאמר ששתי מחלקות מן הגדוד ה-1 וגונדת-השדה ה-1 של המהנדסים המלכותיים, בפיקודו של המיור מיוראי, תצנחנה בסמוך ככל האפשר לגשר, ותכבושנה אותו, בהתקפת-פתע. חמש דקות לאחר זאת יגיעו שתי מחלקות מן הגדוד ה-3 ויכבושו את הסוללה הנגד-מטוסי, בת ארבעת התותחים, שבקרבת מקום. שאר הגדוד ה-1 יתארגן לאחר זאת להגנת הגשר, ושאר הגדוד ה-3 יתבסס בעיקול הנהר סימאטו, בריחוק כ-900 מטרים צפונית לפרימוסול. על הגדוד ה-2 הוטל לכבוש את שלש הגבעות שמדרום לגשר, שכונו בשמות ג'והני ה-1, ה-2 וה-3. בשקוע השמש המריאה הבריגדה משהה מסלולי המראה בין קאירואן וטוס, שבתוניסיה. היא טסה ב-105 מטוסי „דקוטה“ של „פיקוד תובלת-הגייסות“ האמריקאי, ובאחד-עשר מטוסי „אלבמארל“ של חיל-האוויר המלכותי. בנוסף לאלה גררו מטוסי הליפאקס וסטירלינג שמונה דאוני „ואקו“ ואחד-עשר דאוני „הורסה“, שנשארו חיליים ותותחים נגד-טנקים מחיל-התותחנים המלכותי. רק שלושה מטוסים נושאי צנחנים ושלושה מטוסים גוררי דאוני לא הגיעו לכלל המראה, בגלל תקלות טכניות, או נאלצו לחזור לפני שהגיעו למלטה.

משהמריא טס הכוח בתבניות ראש-חץ הדקות, בהנמיכו מעל הים, עד מלטה. במלטה הצביע משולש אלומות-זרקורים השמימה, ולטייסים האמריקאיים לא היו שום קשיים בשמירה על הכיוון אליה. לפי התכנית פנו משם צפון-מזרחה, וטסו לקאפא מורו די פורקו, שבקצה הדרום-מזרחי של סיציליה. איזורי-הצניחה שנקבעו לצנחנים היו ארבעה במספר: שנים מצפון לגשר פרימוסול, על יד הנהר סימאטו, ושניים מדרום לגשר, על יד הגדות התלולות של תעלת גורנאלונגה, המתחברת עם הנהר סימאטו בריחוק-מה מן הגשר. איזור-צניחה חמישי, שהוקצה לשלושה דאוני, נמצא בסמוך לקצה הדרומי של הגשר עצמו. בתחילת התכנון חשבו לסמן את איזורי הצניחה באורות, אולם תכנית זו בוטלה והוחלט להשתמש בהתקן-ראדאר שנודע בכינוי „צבריקה“ („מצאתי“ — ביונית קלסית). התקן זה שיגר זרם רצוף של אותות, שניתן לקלוט אותם במטוסים המצויידים במכשיר הדרוש לקליטה זו, שנודע בשם „ראבאקה“. התקן זה, ששוכלל בהמשך המלחמה, נמצא אותו זמן בחיתוליו ולא ניתן לסמוך עליו במבצעים. ה„צבריקה“ הוצנח על ידי פלוגת-הצנחנים-העצמאית ה-2, שבפיקודו של המיור לאנדאר, חצי שעה לפני בוא הכוחות העיקריים. אותו יום נהרג לאנדאר, והיתה זו אבידה גדולה לגייסות

המוטסים. הוא היה מחלוצי הצניחה, והוכיח עצמו כבעל מוח פורה עד-מאד, שהגה המצאות רבות ושכלולים רבים בציווד.

זמן רב לפני שהגיעו הכוחות המוטסים לקרבת איזורי-הנחיתה מצאו עצמם בצרה גדולה. בעברם ליד החוף הסיציליאני טסו מעל אניותינו, שעסקו עדיין בחיפוי על העלאתן-בחוף של אספקה ותגבורות. קשה לברר אם חרגו אותה שעה המוטוסים מנתיבם, או אם נתגלתה אי-הבנה מצד האניות. אולם ברור לגמרי מה שארע. הכוח הצפוף של ה„דקוטות“, הטס בתנאי-ראות טובים שהעניק הירח, אשר עמד בשלושת-רבעיו, הפך למטרה לאש נגד-מטוסי כבידה. לטייסים, אשר רובם לא היו עד כה בפעולה קרבית ולא התנסו בהתפוצצויות פגזים מהירי-תאוצה סביבם, היתה קבלת פנים זאת מפתיעה ומורטת עצבים. מיד החלו, כמעט שלא ביודעין, לנקוט טכסיסי התחמקות. „דקוטות“ אחדות נפגעו וירדו בלהבות. מטוסים אחרים נפגעו עד כדי כך, שטייסיהם פנו מיד לעבר אפריקה, רעה מזאת — מאחר שרק במטוס המוליך שבכל תבנית-ראש-חץ נמצא נווט מומחה, איבדו רבים מן האמריקאים — לאחר שנתיבם שובש ושונה עקב אשר ארע — את הכיוון הנכון, ושוב לא יכלו למצאו. לזכותם של צוותי התותחים, אשר פעולתם הסבה אותו לילה אבידות כה חמורות וכמעט שחיסלה את המבצע, ניתן לומר את הדברים הבאים: הם נמצאו במי האויב, ומאז שקיעת השמש נתונים היו להתקפות מקוטעות, ולעתים חסרות-חשק, מצד האויריה הגרמנית. על מטוסים אלה אסרו בדין ובצדק קרב אש. אותו לילה היה ערפילי, והדבר הקשה עוד יותר על זיהוי מטוסינו בחשיכה, גם שרובם ירו זיקוקי הזדהות. גם תאמר האמת, שהם טסו שנים-שלושה קילומטרים מנתיבם ותעו לאיזור הסכנה — רצועה בת שמונה קילומטרים לאורכו של החוף, שכל מטוס הנכנס אליה צפוי היה לקבלת פנים „חמימה“. זאת ועוד — רבים מצוותי התותחנים הנגד-מטוסיים לא התנסו בקרבות, וכמו הטייסים שעליהם ירו נמצאו גם הם בפעולה זו הפעם הראשונה בחייהם.

בין אם היתה מוצדקת ובין אם היתה ראויה לסליחה — האש הנגד-מטוסיית עשתה שמות ברקיע. רק „דקוטות“ מעטים הגיעו לאיזור הצניחה, ומעטים מאלה הגיעו ברגע הנכון. במטוסים שביצעו פעולות חמיקה נמצאו הצנחנים, ובמיוחד אלה שנשתייכו לגדוד ה-3 — שעמדו לצנח בפעם הראשונה כששקי-הפצים ובהם כלי-נשקם קשורים אליהם בחוטים — שרועים על הרצפה ומקללים, לאחר שהוטחו שמה בבת-אחת מחמת התנועה הפתאומית של המטוס ממש בעת שהכינו עצמם לצניחה. אחרים קיבלו את האות לצנח בעודם מעל הים או מעל לגבעות בלתי-מכניסות-אורחים, שהן עיקרו של מרכז סיציליה.

מפקד צות ה„דקוטה“ שבו טס הקפיטן ר.ז'. גאמון, בעל „מדליית הצבא“, מן הגדוד ה-1, אמר לגאמון כי יגיעו לאיזור הצניחה כחצי-שעה לפני המועד

שנקבע בתכנית. הודעה זו לא עוררה אמון, אבל גאמון נע בכל זאת אל הפתח וניצב מוכן לצניחה. מקץ דקות ספורות ראה את הגשר „מבהיק באור הירח, העתק מוגדל של הדגמים והתצלומים שלמדנו בעת שתדרכו אותנו, כולל המצדיות, גדרות-התיל ואפילו החייל הניצב על הכביש“. הכל נראה כתיקונו, עת הנווט הפנה בחזקה את ה„דקוטה“. נורתה עליו אש נגד-מטוסית — והפעם ירה אותה האויב — והוא רצה לחמוק ממנה.

גאמון צנח מיד כדי לאפשר לאלה שמאחוריו לצאת מתוך המטוס. בנפלו ראה „שדות בווערים למטה, כמו בדליקת-ערבה. זרם הכדורים הנותבים, הזמזום הרצוף של המטוסים, נפץ יריות הרובים, רעמי ההתפוצצויות — כל אלה תרמו לאוירה המושלמת של התקפה מוטסת. הגעתי לאדמה, אך לא מצאתי אלא את שמשי האיש. לא היה סימן וזכר לאחרים ולמיכלי הנשק. מצאתי אחדים מאנשי כעבור שנים-שלושה ימים באנית בית-חולים שהסיעה אותנו בחזרה לטריפולי. אין זאת שהמטוס הוסיף להפסיד רום, כיון שרבים מהם שברו אבריהם בקפצם, ואחדים נפלו עקב כך בשבי“.

אשר עבר על הקפיטן גאמון היה קודר למדי, אך גורלו טוב היה מגורל הצנחנים האחרים, שאחדים מהם נחתו לא בסיציליה אלא באיטליה, ואחרים מצאו מותם באיזה גיא נידח בהרים, שם מונחות גוויותיהם עד היום.

מהללו שנחתו אי-שם בסמוך לגשר, ירד הטוראי קוסטר, מהגדוד ה-1, על ערימת שחת שלמרגלותיה שכבו ששה איטלקים. למראה הדמות „התכליתית“, שהסטן נכון בידיה ליריה, המרחפת מעליהם, „נסו כאילות“.

למזלו של המבצע הגיעה מפקדת הבריגדה, שטסה ב„אלבמארל“ של חיל-האוויר המלכותי, לאיזור הנכון וברגע הנכון.

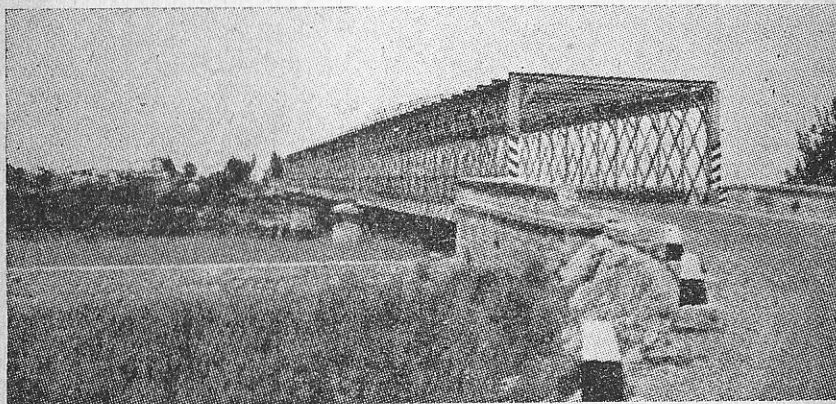
עם הנתן האות לצנחה, הוצת תוכה של התובה בצרור אש נגד-מטוסית. הבריגדיר נחת, למזלו, על חלקת אדמה חרושה. „ברגע האחרון סטה הטייס והטיל את הדבוקה על הרמה החולשת על מישור קאטאניה, בריחוק כחמישה קילומטרים מן המקום הנכון. מד הרום שלו הראה 170 מטרים, אך גובהו הממשי מעל איתה רמה היה שבעים מטרים בלבד. רום זה היה גבוה אך במעט מן הרום המוערי הנדרש לצניחה, אך אותו רגע מוכן הייתי לרעות גדולות מאלה, ולא היה אכפת לי כלל“.

כשהוא מלווה רק בשמשו האיש, הטוראי לאיק, החל הבריגדיר יורד מן הגבעה לעבר הגשר. „הדרך היתה קשה והשטח כולו היה מדרונות סלעים מדורגים-מדרגות, האופיניים לארצות היס-התיכון“. הם הגיעו לאיזור הצניחה, לאחר שהצטיידו ברובים ובתחמושת ממיכל „תועה“ שנתגפו בו, ולאחר שראו דאון

„הורסה“ חולף בגובה של שלושים מטרים מעליהם „כשחמישה סילוני כדורים נותבים חודרים ועוברים את התובה שלו“.

באיזור הצניחה פגש לאתבורי, הבריגדיר, בדויד האנטר, ראש-מטה הבריגדה, רק חלק קטן מאוד מן המטה שלו הגיע, ורוב מכשירי האלחוט שלו אבדו — אחד המכשירים נפל הנהרה. אותו רגע היה בריגדיר ללא בריגדה. הקבוצה הקטנה, שהאויב ראה אותה ברורות „לנוגה ערמות השחת הבערות“, נעה לערוץ יבש עמוק, שבריוחוק כ-450 מטרים מן הגשר, כאן עצרו, ושלחו שני אנשים לנסות להשיג ידיעות. חלפו דקות אחדות, והנה הופיע פרוסט (מפקד הגדוד ה-2), צולע משום שנקע קרסולו בנחיתה, ואחריו חמישים איש מן הגדוד ה-2.

הוא נע אל השטח הרם, שבריוחוק כאלפיים מטרים דרומית לגשר, כדי לכבשו, כפי שנצטווה. הוא המשיך בדרכו, ולאיתבורי, בראותו כי כבר נתקבצו אצלו כארבעים-חמישים לוחמים, חלקם לארבע כיתות. על שלוש מהן הטיל לכבוש בהסתערות את הקצה הדרומי של הגשר, ועל הרביעית הטיל לחפות על הסתערותן. בין הלוחמים הללו נמצאו גאמון והלויטננט האלינגוואה, איש גוף מאוד, שחונן בלב גדול. בדרכם לאיזור-הצניחה, לאחר שנחתו, „שמענו רעש שטני של רוח פרצים, כשעבר מעל לראשינו דאון, כדי לנחות נחיתת-ריסוק על הכביש שבסמוך לגשר. אחריו בא אחר, שנראה מישיר ממש אלינו, אך לא הצליח להגביה מעל לגדת הנהר ושבר את גבו ברעם איום של ריסוק. מחציתו האחורית שקעה בנהר, ובתוכה כמות הגונה של אנשים וציוד. מיהרנו לשם ומצאנו שני טייסים רצוצים ומשוסעים מתגוללים בעשב, שאליו הוטלו מבעד להלונות תאם. הדאון נשא תוחח נגד-טנקי

גשר פרימוסול

וצותו. אחדים מהניצולים נודחלו מתוך השברים, חירורים כסיד מתחת לפיה שמרחו על פניהם. הודיתי לאלוהים שנחתתי לקרב במצנה ולא בדאון.

בקרבם אל הגשר שמע לאתבורי קולם של אנשים דוברי אנגלית. "דמות קרבה, היה זה צנחן שבא מהעבר האחר של הנהר, ואמר כי עתה זה כבש הגדוד ה-1 את הגשר מצדו הצפוני". לאתבורי ואנשיו נעו מיד קדימה כדי לעבור בגשר, אבל עצרו למראה משאית הגוררת תותח 88 מ"מ לפניהם. לאתבורי סבר שזהו תותח שנפל בידינו, אך מקץ דקות ספורות הוטלו לעברנו רימונים אחדים, שנחתו 'רגלינו'. אחד מהם פצע את הבריגדיר, והלה קיבל מיד עזרה ראשונה, שכללה "לגימה הראויה להתכבד בה של ויסקי". הודות לזאת נתאפשר לו להמשיך — אמנם במהירות מופחתת — לעבר הקצה הצפוני של הגשר, שממנו נשמעה המולת קרב, ונראו בו שכריה של משאית אחרת, אשר פוצצה ברימון נגד-טנקי. כאן נתחורר לו מה התרחש.

ב-02.15 נחת הקפיטן ראן, ועמו כ-50 איש מן הגדוד ה-1, בסמוך לגדה הצפונית של הסימאטו, וכבש את הקצה הצפוני של הגשר כנגד התנגדות קלה בלבד. לאחר זמן קצר הצטרף אליו אלסטיר פירסון, ואחרייכן — יאלדהאם. לזמן שהגיע אליהם לאתבורי נמצאו כמאה ועשרים איש על הגשר ומסביבו, כולל מספר פלסים, שסלקו את מטעני החבלה שהותקנו בו, והשליכום לנהר. אנשים נוספים הופיעו טיפין-טיפין, ומשהאיר היום במלואו היו לו ללאתבורי כמאתיים וחמישים איש מן הגדוד ה-1 והגדוד ה-2 לצורך הגנת הגשר. שלושה מתוך שמונת התותחים הנגד-טנקיים הגיעו והוצבו בעמדות. כן היו לו שתי מרגמות 3 אינץ' ומקלע-בינוני "ויקארס". צוות מנתחים מיתידת אמבולנסיה שהדה המוצנחת ה-16 פעלו בסמוך לקצה הדרומי של הגשר, שם ביצעו שבעים ושניים ניתוחים, בלא שיפגעו בהם לרעה פטרולים גרמניים "מבקרים". והיו שם כשלוש מאות איטלקים ששוטטו סתם, לאחר שנכנעו.

נופקד הבריגדה מסר את ההגנה על הגשר לפירסון. הלז ערך את מרבית כוחו בצד הצפוני של הגשר, כלפי שדה-התעופה של קאטאניה, שנמצא בקרבת מקום. מספר צנחנים הוצנחו שם בטעות, ואחד מהם הודיע כי בחשכה באה אצלו דמות בלתי ברורה ושאלה אותו בגרמנית, "אם מצא את השמיסר שלי". הגרמנים החליטו אותו לילה לתגבר את חיל-המצב בקאטאניה בגייסות מן הצנחנים שלהם, שהוצנחו על אותו איזור שעליו הוצנח חלק מן הבריגדה ה-1.

כובשי הגשר החלו מתכוננים מיד לקבל את פני התקפת-הנגד שאין להמנע ממנה. מחרוזות של רימונים נגד-טנקיים הונחו לרוחב הכביש, אוישו המצדיות שעל הגשר ושכסמוך לו, ונחפרו שוחות חריץ. הסמלים אנדרסון, אטקינסון ודויד מהסוללה הנגד-טנקית מונחתת-האוויר הראשונה של הארטילריה המלכותית קיבלו לידיהם,

בסיוע אחדים מנווטי הדאונים, את התותחים הנגד-טנקיים, שאותם עתידים היו להפעיל בגבורה בהמשך היום. מצב-הרוח הכללי נשתפר והלך, והגיע לגבהים רמים כאשר "נאדות יין אחדים נתגלו באחת המצדיות". בהמשך הבוקר הופיעו צנחנים נוספים, וכן איטלקים נוספים "המשתוקקים ללכת בשבי, בידיהם מזוודות, שערוטיהם סרוקות בשפע שמן-שיער, ופיהם מפיק מרגליות כגון, טומי הוא בחור טוב".

תגובתו הראשונה של האויב היתה שליחת מספר מטוסי "מסרשמידט"; הללו ירו בתותחים ובמקלעיהם אך הסבו נזק מועט. לאחר זאת באה התקפה ולא מצפון, כפי שציפו, כי אם מדרום. ערך אותה כוח של צנחנים גרמניים, שקרוב לודאי כי הוטלו בטעות בעבר הדרומי של הנהר. בסיוע אש מרגמות נמשכה ההתקפה לסרוגין כל היום, ו"נהדפה בקושי רב". מגיני הגשר באו על מלוא סיפוקם ב-9.30, בקירוב, שעה שאחד ממכשירי-האלחוט הספורים קם לתחיה וקושר אותם עם הארמיה-השמינית — ולרוע המזל, לדקות ספורות בלבד. אולם במרוצת דקות ספורות אלה נודע ללאתבורי כי בריגדת-השריון ה-4 מתקדמת אליו בכביש במהירות רבה ככל האפשר, וכנגד התנגדות קשה. השעות חלפו, והיא לא הופיעה. עד מהרה נמצא כל אחד הודף סדרת התקפות-נגד שדומה היה כי לא תבואנה לעולם לקיצן, ושחומרתן גברה בהמשכו של היום. שתיים מהתקפות אלה — שאחת מהם הונחתה זמן-מה לפני השעה שבה אוכלים ארוחת צהריים והאחרת זמן-מה לאחר שעה זו — נהדפו בקשיים מרובים ביותר.

ברור היה שכיבושו של הגשר על ידי האויב הוא ענין של זמן בלבד, ולשעה 17.00 החמיר המצב מאוד. המגינים שבקצה הצפוני של הגשר נסוגו לפי פקודה כדי להצטרף לאלה שבקצה הדרומי, אשר נמצא תחת אש רצופה ומתגברת. "מספר האבידות גאה ועלה, והתחמושת פחתה והלכה, דווח כי האויב חוצה את הנהר במורדו ומנסה לאגוף אותנו".

הקץ בא כעבור שעה, עת הביא האויב תותח 88 מ"מ וחיסל באמצעותו שתי מצדיות בקצה הדרומי של הגשר. הקצה שעליו הושתתה ההגנה. באחת מהן, שנמצאה מימין לכביש, התבסס הקפיטן גאמון. "זוכר אני", אומר הוא, "את מסך-המחרוזות התלוי על הפתח, כמסך של מספרה: למראהו הרהרתי בהערת האימונים הישנה נושנה, שמחסה מראה, איננו מחסה מאש. לקחתי קרבין איטלקי והתחלתי צולף אל מעבר לנהר, עד שהסמל בארבער הציע שאחדל בטרם יבחין האויב ברשף של כלי-הנשק, הראוי יותר להתכנות צעצוע שנועד להרעים בקול גדול. האחרים, שחמושים היו ברובים הבריטיים הטובים יכלו לעשות את מלאכתי טוב יותר, ובלא לגלות את עמדתנו. הזמן חלף. בכל רגע צריכה להגיע הארמיה-השמינית, בכל רגע צריכות מכוניותיה המשוריינות לשטוף בכביש אל הגשר, אבל הזמן חלף והארמיה-השמינית איננה... פתאום הבחנתי כי המצדית שמשמאלי — הריקה,

למירב המזל! — „חוטפת“, עד היום הזה מוכן אני להשבע שכל קליע שפגע בה טלטל אותה. אולי היתה זו השפעת ערפילית ההום או האבק, ואולי — הגם שעשויה היתה בטון מזויין — באמת נטלטלה. נתחוויר לי שכל מצדית עתידה לספוג „מנה“, ושלי היא הבאה בתור... התבוננתי בגשר הלבן, המאובק, מקפיד שראשי ימצא בזוית כוות־הירי... לפתע נתרסק משהו, הכל התמלא עשן ואבק, ודבר־מה פגע בחזי. כמעט שלא ראיתי דבר... היכן הדלת? האם התמוטט הכל? הבחנתי בסילון אור, וגיששתי דרכי לתוך אור השמש המסנוור.”

בהתקרב הערב דומה היה שהדבר האימנתי ביותר במצבה של קבוצת המגינים המדולדלת הוא שתיקתם של פרוסט והגדוד ה־2, אשר ככור נצטוו לכבוש את התואים ג'והני 1, 2, ו־3, בגבעות שמדרום לנהר פרימוסול. אליהם, או לעמדותיהם — אם שטפם האויב — החליט הבריגדיר לאתבורי לסגת. לא היתה שום דרך אחרת: טנקים גרמניים החלו מגיעים, האנשים הספורים שנותרו אצל הגשר כילו כמעט את כל תחמושתם. סיכויי ההצלה היחיד שלהם היה בתנועה אל השטח הגבוה, כדי לנסות לעמוד שם עמידה אחרונה. הפקודות הדרושות הוצאו, והצנחנים החלו נעים לאחור בקבוצות קטנות. הקפיטן גאמון צעד „מסוחרר במקצת... איכשהו הוליכוני רגלי אל יחידת אמבולסיה־השדה המוצנחת, ואחדים מאנשיה — שהיו בעיני כערפדים — חטפוני והכניסוני פנימה. היית נפגע סרבני ביותר, וודאי הייתי שאמבולסיה־השדה על כל הנפגעים שבהם יפלו בשבי — וכן היה. זכור לי שהכרתי שבה אלי בלילה, ובהרגישי שעייני אינן נפתחות, התחננתי שיחביאו אותי בין השיחים.”

הרב־טוראי סטניון היה בר־מזל יותר. הוא להם כל היום בקצה הצפוני של הגשר. „חזרנו“, מספר הוא, „ואני נפגעתי בעורפי. איבדתי את הכרתי למשך זמן־מה. כששבה אלי ההכרה ראיתי מקלענים גרמניים בתעלה שבה צריכים היו להמצא הבחורים שלנו. פגז התפוצץ לפני, ובהסתור רצתי חזור אל הגשר. הגדודים שלנו נעלמו. איטלקים אחדים שפגשתי התאמצו להסביר לי ששלנו עברו לגדה האחרת. לא יכולתי לחצות את הגשר, כיון שהיה נתון לאש. נכנסתי איפוא לסבך השיחים; נתקלתי שם בגרמנים אחדים, ונשבתי. ישבתי שם כשעה בעוד הם מתוכחים מל מהם יקח אותי לעורף. והנה החלו בחורינו, כפי הנראה, יורים לתוך השיחים. שני גרמנים נפגעו מיד בראשיהם. האחרים רצו לאחור, ואני זחלתי בסבך השיחים, שבחלקם הבהבה עדיין אש. הגעתי למקום שבו קרבו השיחים למי הנהר. החלקתי למים ושחיתי בחתירת־כלב לגדה האחרת. שם שכבתי. הייתי גלוי לגמרי לשני הצדדים וחששתי שאם אנסה לזהות את עצמי, יירו בי. השעה היתה ארבע ושלושים בקירוב, אחרי הצהריים. שכבתי שם, ממתין לרדת החשכה.”

בינתיים הופרכו למירב המזל חששותיו של לאתבורי בדבר הגדוד ה־2.

פלוגה א' בפיקודו של המיור ר.ט.ה. לונסדאיל, בעל „מדלית הצבא“, צנחה לאיזור הצנחה הנכון שלה ב־22.15, וכעבור שעה הצטרפו אליה פרוסט ומפקדת הגדוד. כפי שארע לאנשים שבקרבת הגשר, הטרידים בעיקר העשב היבש, שבער במקומות רבים. אלא שהם לא שמשו מטרה לשום „אש תכליתית־באמת מצד האויב“. בשעה 02.15, משנאספו כמאה עד מאה ועשרים איש, נערכו הכנות לתקוף את ג'והני 1, הראשון בתואים שאותם היה עליהם לכבוש. בלא שידעו זאת פרוסט ולונסדאיל כבר נמצא התואי בידי גדודם. קצין ועשרים וחמישה בעלי דרגות אחרות כבשו אותו ושבו מאה ושלושים איטלקים. התשדורת ששלחו בדבר הכיבוש לא הגיעה לתעודתה. לשעה 05.30, בעלות השחר, החזיקו בו כמאה וארבעים איש, שמחציתם נשתייכו לפלוגה א'. לא היו להם כלל כלי־נשק כבדים, והם לא יכלו, איפוא, להשיב אש של ממש כאשר נורתה עליהם אש כבדה ורצופה מהתואי ג'והני 2, שנמצא בקרבתם, ושאותו נבצר מהם לכבוש. שבויים איטלקיים, שהופיעו מכל רוחות השמיים, וכללו אנשי־חיל־הים וחיל־האוויר, הפכו עד מהרה למכשלה, ולא חדלו מלהיות מכשלה.

לשעה 08.00, לאחר שנפגע קשות על ידי מספר מכונות־משוריינות פטרול שנשלח לטפל באי־אילו מקלעי־אויב, קם הכרח להסיג לאחור את הגייסות הקדמיים. הגדוד נמצא עתה מותקף משלושה עברים, ויריביו היו אנשי רגימנט הצנחנים ה־4 הגרמני, שקנה לו שם בגיבורים. יומן הגדוד מספר כי „לאחר חצי שעה החמיר המצב מאוד. מספר האבידות גדל“. חלפה חצי שעה נוספת, והנה הצליח סוף־סוף הקפיטן ו. הודג', מחיל־התותחנים המלכותי, להתקשר עם סירת נושאת תותחי 6 אינץ', וזו הנחיתה „אש תכליתית ומדויקת מאוד על האויב המתקדם“. לשעת הצהריים הוקל המצב... והורגשה ירידה כללית במתיחות. והנה, בדמדומים האחרונים ממש, הופיע טנק „שרמן“ — המבשר המיוחל של בוא הארמיה־השמינית — וכעבור רבע שעה הגיע גדוד של „הרגלים הקלים מדורחם“.

הלילה עבר בשקט, ובעלות האור הראשון יצרו הגדוד ה־2 ולא־תבורי, ומה שנותר ממגיני הגשר, מגע עם בריגדת־השריון ה־4, שהתכוננה לתקוף את הגשר, אשר הצנחנים שלנו כבשוהו ונאלצו לעזבו. לאכזבתם ראו את הגרמנים מתאמצים לפוצצו, אך עד מהרה נתחוויר שאין הגרמנים יכולים לעשות זאת, משום שהמטענים הושלכו המימה, ואחרים לא נמצאו להם.

ההתקפה הראשונה של בריגדת השריון ה־4, והרגלים הקלים מדורחם נכשלה, כיון שמגיני הגשר הגרמניים גילו התנגדות נחושה ביותר. לזמן זה נחלש לאתבורי מפצעיו ונלקח לתחנת חבישה. אותו יום, 15 ביולי, חלף ללא אירועים נוספים, ושרידי בריגדת הצנחנים הוסיפו להחזיק בג'והני 1 תחת אש פגזים, שנורתה לסירוגין, בלילה ערכו „הרגלים הקלים מדורחם“ התקפה נוספת, והפעם

כיצד היית עושה זאת אתה?

המירור וו. סי. פינסון

המבצע הכללי

ב-4 בפברואר הנחית האויב התקפות בקנה-מידה גדול והפעיל את נשקו האטומי נגד כוחות נאט"ו באירופה. כוח-ניצול-הצלחה גדול של האויב נע עתה דרומה בשדרות הטיבתיות. המודיעין שלנו מודיע כי על כוח זה הוטלה המשימה לתפוס את המעברים שעל הנהר איין (מחוץ למפה), הנמצא במרחק כ-26 קילומטרים מדרום לנהר רוט, והמקביל לו. מצפים שכוח זה יגיע לנהר רוט ב-10 בפברואר, ב-1700 בקירוב.

מזג-האוויר מעונן, ויורדים לעיתים מטרות. התחזית אומרת שמזג-האוויר לא ישתנה בארבעת הימים הבאים. מחמת מטרות כבידים שירדו בשבוע האחרון איין הנהרות רוט וגראסאנסטיר עבירים (הם גאו עד לדרגת שיטפון). הגשרים שעל שני הנהרות הושמדו. היערות (אורנים) שבאיזור סבוכים. רשת הדרכים — מוגבלת. תנועה בלא-דרך במכוניות ובטנקים קשה בגלל פני-הקרקע התלולים והבוץ. הדרך העוברת בעמק גראסאנסטיר, בין נקודת-הציון 483644, אוונדסבארג, ואלבורסקירכן וטאן, אינה עבירה לכל כלי-הרכב.

חטיבת הרגלים ה-175 קיבלה את המשימה להשהות את האויב מצפון לנהר איין, כדי לאפשר מבחינת הזמן הקמת קו-הגנה חדש. על צו-ההקרב הגדודיים של החטיבה הוטלה המשימה להשהות את האויב בנתיבים הראשיים המוליכים לתוך האיזור.

המבצע המקומי

הזמן — 0800 ביום 9 בפברואר. כמפקד צו-הקרב הגדודי 1 של חטיבת הרגלים ה-175, משימתך לארגן עמדת-אשהיה התחלית עד לשעה 1700 ב-10 בפברואר (ראה מפה א'). ולהשהות את תנועות האויב בנתיבים 1 ו-2.

הקצית משימות מוגדרות ליהודות-משנה של צו-ההקרב הגדודי שלך. פלוגות א' ו-ב' (אשר לכל אחת מהן סופחה כיתת טנקים) קיבלו את המשימה להשהות את האויב לאורך הנתיבים 1 ו-2. פלוגה ג', שסופחה אליה מחלקת טנקים, קיבלה את המשימה להקים מוצב-חוץ של מחלקה מוגברת ליד הנהר רוט. מחלקה מפלוגה ג' הוקצתה להקמת מוצב-חוץ בקרבת הגבעה 473 (עמדה מס' 2), ולהכין את העמדות 1 ו-3 (ראה מפה א'). מחלקת המודיעין והסיור שלך תפטרל למזרח,

הנחה אותם אל מעבר לנהר אלאסטיר פירסון. בעלות השחר, ב-16 ביולי, הגיעו אל הגשר, הדפו את המגינים הגרמנים, והחזיקו בו.
"המבצע נגד גשר פרימסול היה מאכזב", אומר לאתבורי. "פחות משליש מן הבריגדה המוגברת הגיע למקום הנכון, יותר משליש הוחזר לאפריקה בלא שיוצנת, והנותרים הוטלו בחלקים אחרים של סיציליה".

הרפתקאותיהם של "הנותרים" הנוכרים לאחרונה לא נרשמו, פרט לקורותיהם של הקולונל-לויטננט פיטר יאנג והקפיטן ויקטור דובר, בעל "מדליית הצבא". יאנג שבר את רגלו בצניחה, אולם טיפלו בו כהלכה חמישים חיילים איטלקים שהשתוקקו להכנע לו. הקפיטן דובר וקבוצתו הוצנחו אל מורדות ההר אטנה. כולם נשבו כעבור ימים אחדים, פרט לדובר ולאחד מן הקשרים של הבריגדה. הם הצליחו להתקיים על ארוחות תפוחים דלות במשך עשרים וארבעה יום. במרוצת תקופה זו פשטו על מתקני אויב, והפילו במארב שלושה רצים רכובים. במלחמתם הפרטית הזאת נגרע הרבה ממשקל גופם. גם האחרים, שכמו דובר ואנשיו הוצנחו גם הם ללא אבחנה על פני סיציליה, ערכו פעולות חבלה ושמו מארבים לאויבים שאננים. "הערך המטריד" שלהם נחשב לגדול מאוד, ולזמן-מה האמין הפיקוד הגרמני, כי מספר הצנחנים שהוצנח בסיציליה גדול בהרבה מכפי שהיה.

על אף הכשלונות נכבש גשר פרימוסול, אבד ונכבש מחדש, ואפשר אפוא לומר שמטרת המבצע הושגה. עם זאת, גבורתה של בריגדת הצנחנים ה-1 ומאמצי הממושכים היו בסופו של דבר חסרי-תועלת. הגם ששלושת הגשרים נכבשו והעמדו לשימושה של הארמיה-השמינית, נמצא שאי-אפשר לתקוף את קאטאניה מצד מישור-החוף. עלה בידי הגרמנים לרכו שם את הגנתם לפני שהספיק מונטגומרי להכין את התקפתו. הוא לא לחץ באיזור זה, ובמקום זאת נע לתוך הארץ פנימה, בעקפו את האטנה. הוא נאלץ ללחום מספר קרבות כבדים לפני שהגיע למאסינה. הקרב בגשר פרימוסול עלה לבריגדת הצנחנים הראשונה בעשרים ושבעה הרוגים, שבעים ושמונה פצועים, ונעדרים רבים.

על המיכון

מחשב אלקטרוני ענק, שידווח ויפקח על התמורות היום-יומיות של 150,000 פריטים בכל רחבי העולם הופעל ב"סוכנות האספקה לקשר" של הצבא האמריקני, כפילדלפיה. המחשב החדש יכול לחרוץ 30,000 החלטות לוגים-טיית ברקה.

עד אל גבול היחידה השכנה, העובר כחמישה קילומטרים מזרחית לאנזאנקירכן (מחוץ למפה).

בשעה 1500, ב־10 בפברואר, מבצע גדודך את משימתו. פעילות האויב — אפסית.

אתה השלמת את התכנית לנסיגה בלילה (תכנית מבצעית מס' 1 — מפה ב'), ואת התכנית לנסיגה באור־היום (תכנית מבצעית מס' 2 — מפה ג'), מן הערכות הנוכחית לקו א' — א' (מפה א').

11 בפברואר, ברדת החשכה צלה היריב את הנהר רוט. בקרבת פארקירכן, בעוצמה (משוערת) של פלוגה רובאית. בשעה 2100 ב־11 בפברואר אתה פוקד על כוח מוצב־החוץ שעל הנהר רוט לסגת עד דרומית לנהר גראסאנסיר.

הדוחות מראים שהאויב מחזק את כוחותיו מול המערך הגדודי שלך. התקפות מחלקתיות אחדות הונחתו על הפלוגות א' ו־ב'. כל ההתקפות נהרפו.

בשעה 1400, בקירוב, ב־12 בפברואר, התחיל האויב למסך בעשן את הנהר גראסאנסיר, לאורך חזית הפלוגות א' ו־ב'. כן גדלה גידול רב־משמעות האש ישירת־המסלול ותולדת־המסלול, הנורית על איזור הגדוד.

השעה היא 1805 ב־12 בפברואר (שעתיים לפני רדת החשכה). אתה מקבל תשדורת ממפקד מחלקת המודיעין והסיוע, הנמצאת בקרבת בורנבאך (מחוץ למפה). בתשדורת נאמר:

„גדוד רובאים מוגבר (בקירוב) של האויב נמצא מדרום לנהר רוט, ונע רגלית לעבר טריפטאך, ראש השדרה שלו באסאנהס“. (אסאנהס נמצאת כ־16 קילומטרים צפונית־מזרחית לטריפטאך).

בעיה 1

כמפקד צות־הקרב מס' 1, באיזו דרך מדרכי־הפעולה האפשריות תבחר הפעם, כדי שתיטיב לבצע את משימתך? (נמק).

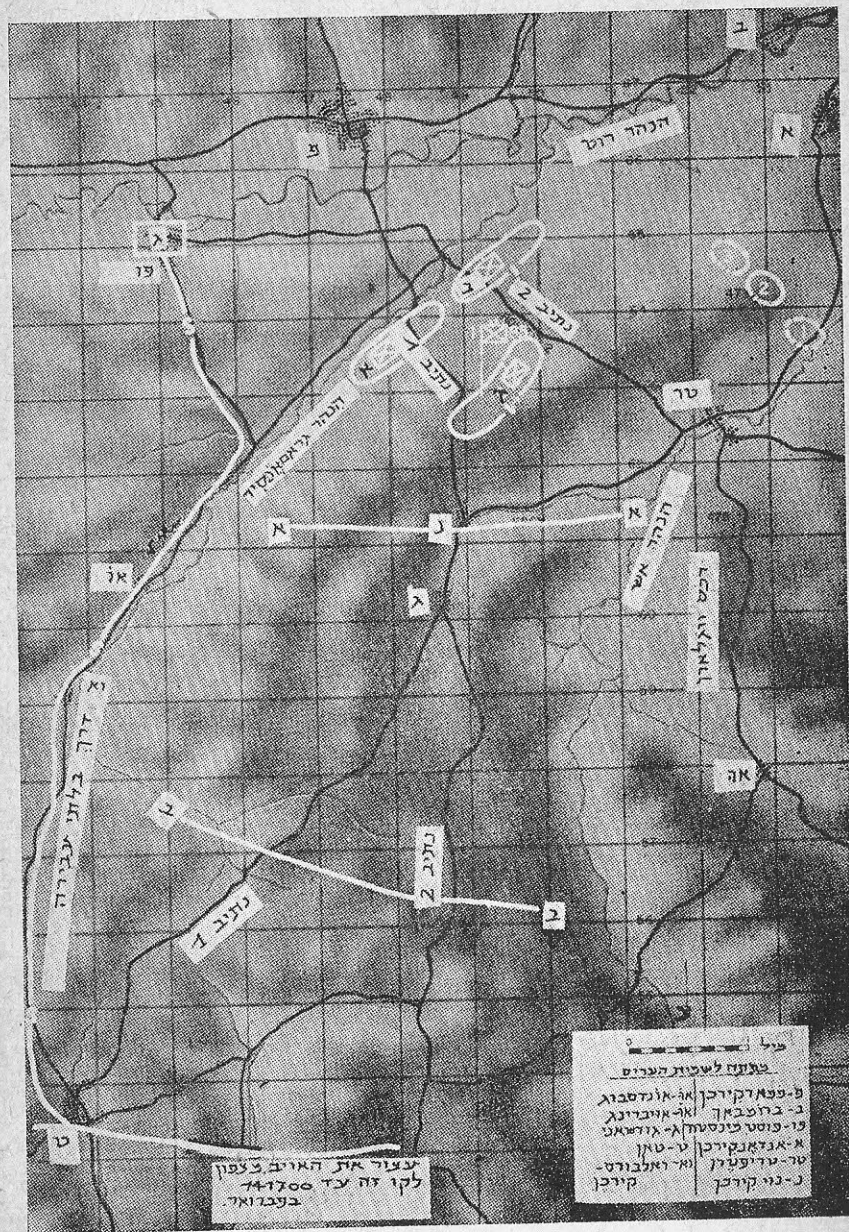
דרך־פעולה א', לסגת מיד.

דרך־פעולה ב', להחזיק בעמדות הנוכחיות עד שתדע יותר על מצב האויב בחזיתך ובאגפך המזרחי.

דרך־פעולה ג', לבצע הלילה נסיגת־לילה, זמן־מה אחרי רדת החשכה.

בעיה 2

לפי תוכניות הנסיגה שלך (תוכנית מבצעית מס' 1 — מפה ב', ותוכנית מבצעית מס' 2 — מפה ג'), אילו פקודות תוציא למפקדי הפלוגות הרובאיות שלך, כדי להוציא לפועל את התוכנית שהחלטת לבחור בה? (פתרונות בעמ' 34).

תכנית מבצעית מס' 1

נסיגת-לילה; נספח: מפה ב'

3. ביצוע (יובאו רק חלקי הפקודה הנוגעים לפלוגות המופיעות במפה).

א. פלוגה ג' נסוגה ב"ש" פחות 30 בנתיב 1. פלוגה א' ופלוגה ב' יתחילו לסגת בשעת ה"ש". פלוגה א' ויחידות-המשנה הרגליות של פלוגה ב' יסוגו בנתיב 1. כלי-הרכב של פלוגה ב' יסוגו בנתיב 2 לעמדות-אשהיה שלאורך הקו א' — א'. מחלקה מוגברת מכל פלוגה קדמית תשאיר פלגה לשמור מגע עם האויב. הפלגות שתשארנה במגע עם האויב תחפינה על הנסיגה.

ב. הפלגות שתשארנה במגע:

המפקד — המיור הווארד.

מחלקה מוגברת מפלוגה א'.

מחלקה מוגברת מפלוגה ב'.

כיתה 1 ממחלקת מרגמות 81 מ"מ.

מק"ב 1 מכל צמד מק"בים של מחלקת המק"בים.

קנה לא-רמתע 106 מ"מ 1 בכל מתחם פלוגה קדמית.

מחלקה 1 מפלוגה א' של גדוד הפלטים-הלוחמים ה-41.

(1) יגנו על הנסיגה.

(2) יסוגו לפי פקודה ממפקדת הגדוד.

ג. פלוגה א' (—):

מסופחת: מחלקה 1 (—), מפלוגת הטנקים.

(1) תיסוג בשעת ה"ש".

(2) תארגן עמדות-אשהיה לאורך הקו א' — א'.

(3) בהגיעה לעמדת-האשהיה השניה תפטרל את האגף המערבי לאורך הנהר גראסאנסיר, מזוגלאו (458615) דרומה עד ואלבורסקירכן (412593).

ד. פלוגה ב' (—):

מסופחת: כיתה שתיים של מחלקה 1, מפלוגת הטנקים.

(1) תיסוג בשעת ה"ש", ותארגן עמדות-אשהיה לאורך הקו א' — א'.

(2) תהיה מוכנה לארגן את העמדה פ', בהנתן לה הפקודה.

ה. פלוגה ד' (הפלוגה המסייעת):

(1) מחלקת מרגמות 81 מ"מ (—): תיסוג ב"ש" ועוד 30 דקות אל עמדה למתן סיוע כללי בקרבת 492606.

(2) המחלקה הנגד-טנקית: תספח כיתה נגד-טנקית מס' 3 לפלוגה ג', כליה-נשק יסופחו לצורך הנסיגה ליהודה שבשטחה הם מופעלים. הסיפוחים יכתימו עם ההגעה לעמדת-האשהיה החדשה.

צילום

פ-פצוקירכן	ט-טאן
ב-בדובצוק	אז-אונדשניג
א-אנצאנקירכן	וא-ואלבורסק
ט-טופשאנק	קירכן
ג-גודטאנ	אז-אונדשניג
פ-פישט פנטשה	נו-קירכן

(3) מחלקת המק"בים (—). כלי-הנשק יסופחו לצורך הנסיגה ליחידה שבשטחה הם מופעלים.
הסיפוח יסתיים עם ההגעה לעמדת-האשהיה החדשה.

* * *

מ. עתודת הגדוד: פלוגה ג':

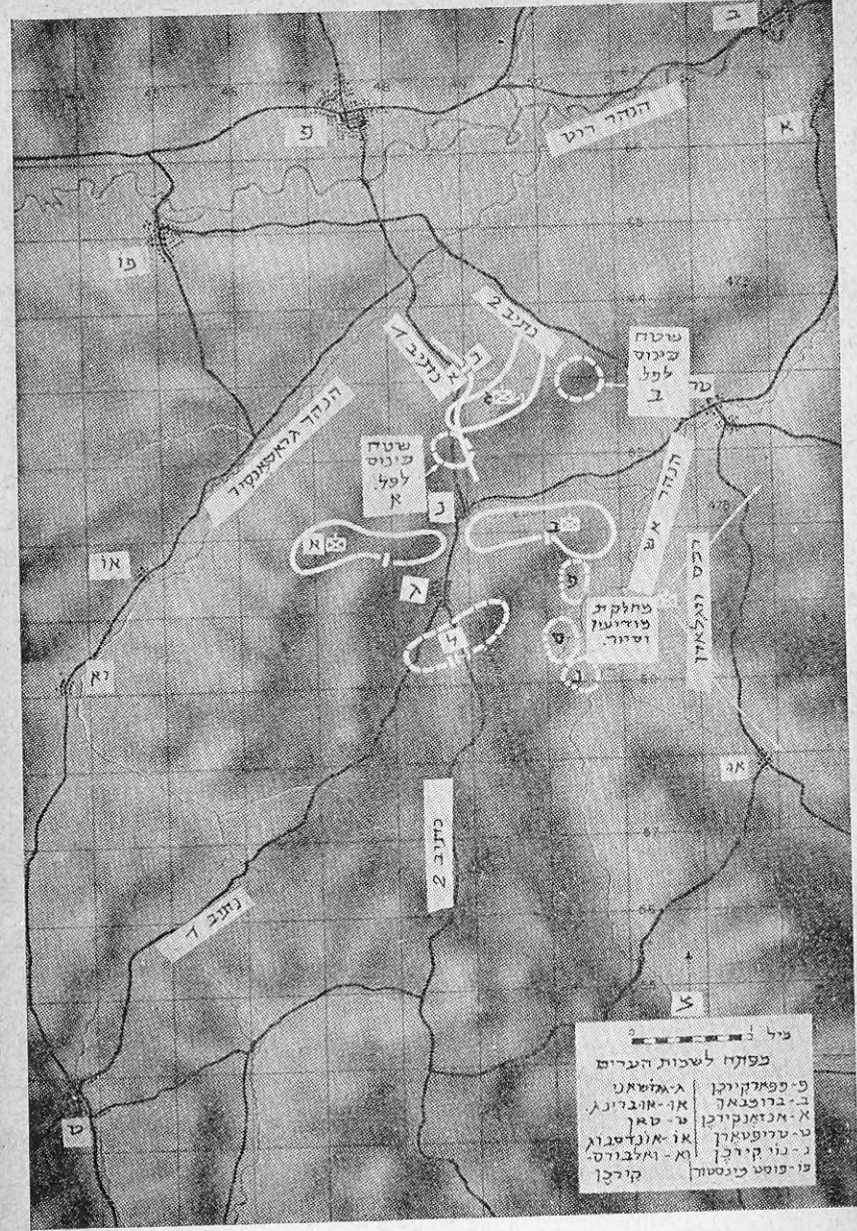
מסופחת: מחלקה 4, מפלוגת הטנקים. כיתה 3, מהמחלקה הנגד-טנקים.

- (1) תיסוג ב"ש" פחות 30 דקות.
- (2) לפני שעת ה"ש" תקים קו מוצבי-חוץ של מחלקה רובאית אחת ועוד כיתה רובאית אחת (מוגברת): תקבע מוקפי-חוץ בקרבת גשייד (478618), נתיב 1 (488628), נתיב 2 (505635), דרך טריפטארן (525626), והגבעה 475 (523610).
- (3) תקיים מגע עם הפלגות שנותרו במגע עם האויב.
- (4) עם נסיגת הפלגות שנותרו במגע עם האויב תפקח-עין על תנועות האויב ממערך האשהיה הראשון ועד קו מוצבי-החוץ.
- (5) הפלוגה (—) תארגן ותתפוס את העמדה ל'. תהיה מוכנה לארגן כראשונות בסדר-העדיפות את העמדות ג' ו-ס', בהתנן הפקודה.

תכנית מבצעית מס' 2

נסיגה באור היום; נספח: מפה ג'

3. ביצוע (יובאו רק חלקי הפקודה הנוגעים לפלוגות המופיעות במפה).
  - א. הפלוגות א' ו-ב' יסוגו בשעת ה"ש". פלוגה ג' (מוגברת) תשאר ככוח מחפה בעמדה, ותיסוג לפי פקודת הגדוד.
  - ב. פלוגה א':
    - מסופחת: מחלקת אחת (—), מפלוגת הטנקים.
    - (1) תתחיל לסגת בשעת ה"ש", תארגן עמדת-אשהיה בקו א' — א'.
    - (2) בהגיעה לעמדת-האשהיה החדשה, תפטרל את האגף המערבי לאורך הנהר גראסאנסיר, מזוגלאו (458615) לואלבורסקירכן (438591):
  - ג. פלוגה ב':
    - מסופחת: כיתה 1 של מחלקה אחת מפלוגת הטנקים.
    - (1) תתחיל לסגת בשעת ה"ש", ותארגן עמדת-אשהיה בקו א' — א'.
    - (2) תהיה מוכנה לארגן את העמדה פ', בהתנן הפקודה.
  - ד. פלוגה ד' (הפלוגה המסייעת):
    - (1) מחלקת מרגמות 81 מ"מ:
      - (א) תספה 2 כיתות לפלוגה ג' ב"ש" ועוד 30 דקות.
      - (ב) כיתה 1 תיסוג החל ב"ש" ועוד 30 לעמדה בסביבות 492606.
      - (ג) עם נסיגת הכוח-המחפה, תחזור כיתה 2 לשליטתה של יחידת-האם שלה.

מפה ג'

(א) תספח כיתה 3 מהמחלקה הנגדי-טנקית לפלוגה ג.

(ב) המחלקה (-) מסופחת לצורך הנסיגה לפלוגה שבשטחה היא פועלת, החל ב"ש" פחות 10 דקות; הסיפוח יסתיים עם ההגעה לעמדת-האש שהיה החדשה.

(3) מחלקת המק"בים:

(א) תספח את הכיתות לצרכי הנסיגה לפלוגות שבשטחן הן פועלות, החל ב"ש" פחות 10 דקות.

(ב) הסיפוח יסתיים עם ההגעה לעמדת-האש שהיה החדשה.

(3) תיסוג, תארגן ותתפוס את העמדה ל, בהנתן הפקודה.

(4) תהיה מוכנה לארגן לפי סדר-העדיפות את העמדות ס' ונ', בהנתן הפקודה.

(4) הפלוגה (-): תיסוג בשעת ה"ש".

* * *

ל. עתודת הגדוד: פלוגה ג':

מסופחות: כיתה 3 של המחלקה הנגדי-טנקית. מחלקה ארבע של פלוגת הטנקים. כיתה 2 של מחלקת המרגמות 81 מ"מ. החל ב"ש" ועוד 20 דקות.

(1) תחפה על נסיגת הפלוגות א' וב'.

(2) תבצע תכנית התקפת-נגד "אלף" או "בית", בהנתן הפקודה.

פ ת ר ו ן

בעיה 1

אתה מחליט לבחור בדרך-פעולה ג'. להחלטה זו אתה מגיע בגלל הנימוקים

הבאים:

- א. איום האויב בזמן זה אינו מסוכן עד כדי שיצריך נסיגה מיידית באור-היום.
- א. חשאיית מירבית והטעיה מירבית ניתן להשיג על ידי נסיגה בחסות החשיכה.
- ג. החשיכה מעניק האבטחה מירבית לתנועת הגדוד אל עמדת-האש שהיה השניה. המנועות מהתקפת אויר של האויב במשך התנועה היא שיקול ראשון-במעלה.
- ד. כוחו העיקרי של האויב, הנע לעבר עורף הגדוד, ממוקד, יוכל לחסום את הנסיגה לפני האר יום המחרת.

דיון (בבעיה מס' 1)

כמפקד צות-קרוב גדודי מס' 1, אם תחליט לסגת מיד — תסתכן באבדות כבידות מאש אויריית האויב ומהאש הבלתי-ישירה המבוקרת שלו.

בנסיגת-יום תאבד את כל סיכויי ההטעיה והחשאיית. לאויב תהיה חרות גמורה לגשור מיד את הנחר גרסאנסיר ולהצותו. אם תמתין עד אשר יתבהר לך יותר המצב, מסתכן אתה בניתוק מעמדת-האש שהיה הבאה, על ידי כוח-אויב גדול. דחיית ההחלטה לסגת תצמצם את הזמן שיעמוד לרשות הכנת העמדה החדשה בשעות החשיכה. נסיגת-לילה תיכפה עליך, ללא ספק, על ידי האויב, עוד הלילה. כמפקד-צות הקרב יחשב לך הדבר ליתרון אם תקבע אתה את מועד הנסיגה שלך... במקום שתמתין עד אשר האויב יאלץ אותך לסגת.

פ ת ר ו ן

בעיה מס' 2

אתה מוציא את הפקודות הבאות למפקדי הפלוגות הרובאיות שלך:

1. מפקד פלוגה א': בצע תוכנית מבצעית מס' 1. שעת ה"ש" היא 122015 בפברואר (מפה ב').
2. מפקד פלוגה ב'. בצע תוכנית מבצעית מס' 1. שעת ה"ש" היא 122015 בפברואר (מפה ב').
3. מפקד פלוגה ג': בצע תוכנית מבצעית מס' 1. שעת ה"ש" היא 122015. אייש עמדות מזקפי-חוץ מס' חמש, ארבע ושלוש, כפי שתוכנן (ראה מפה ב'). המחלקה המחזיקה עתה בעמדה 473 (ראה מפה א') תקים מחסום-דרך מזרחית לטרופטאָרן ותשאר בעמדתה עד שתקבל פקודה לסגת. כיתה אחת ממחלקה זאת תהיה מוכנה לשמש מיד מזקפי-חוץ בעמדה 2 (שתתפס עם נסיגת המחלקה). עמדת מזקפי-חוץ 1 תאורגן ותתפס בהנתן פקודה (מפה ב').

דיון (בעיה 2)

מתחורר לך שרצוי להמעיט ככל האפשר בשינויים בתוכנית המבצעית שלך, משום שהזמן מוגבל. שינויים שאינם הכרחיים יגררו, כמובן, שהיה ובלבולת מאחר שכל מפקדי הפלוגות ערכו את סיוריהם ותוכניותיהם על יסוד התוכנית הגדודית שלך. במצב זה — אין שום צורך שהפלוגות א' וב' ישנו את תוכניותיהן, אין צורך אלא בפקודה ובזמן הדרוש לביצועה. המשימה המוטלת על פלוגה ג', מלבד מתן מזקפי-חוץ לחיפוי על הנסיגה מן החזית, חייבת לכלול את אבטחת האגף הימני. כל עוד יחידה זו תשאר בעמדתה, אין צורך במזקפי-חוץ בעמדות 1 ו-2, כאשר תקבל מחלקה זו פקודה לסגת, הכרחי לתפוס את עמדת מזקפי-חוץ 2, כדי לחפות על נסיגתה.

איזור תעלת-סואץ

(ראה המאמר "גילוייו של יועץ הצבא המצרי")

תוצרת זלמן

מדף הספרים

כללי

C. WIGHTON & G. PEIS : Hitler's Spies and Saboteurs. Henry Holt & Company, 1958. 285 pp., \$ 3.95.

הספר מושתת על יומנו של הגנרל ארוין פון לאהוסן, מי שהיה יד ימינו של ראש שירות הריגול הגרמני, האדמיראל קאנאריס.

C. BABINGTON-SMITH : Air Spy. Harper & Brothers, 1957, 299 pp., \$ 4.00. פרשת מודיעין תצלומי-האוויר הבריטי במלחמת-העולם השנייה, כתובה בידי אחד הנוודעים שבמפענחי הצלומי-האוויר.

יבשה

E. FRANKE : Band of Brothers. The MacMillan Company, 1958, 360 pp., \$ 4.50.

סיפור על רקע כלחמת קוריאה. עניינו: קורות מחלקת "מארינס" (צבא-הצי של ארה"ב) ומפקדה, והתחלותם כלוחמים- המחבר מצטיין בחדירה עמוקה לנפשו של המפקד חסר הנסיון וחסר הבטחון, העושה את דרכו הקשה למנהיגות צבאית אמיתית.

GEN H. GUDERIAN : Panzer Leader. Bollantine Books, 1957, 400 pp., Maps, \$ .50.

מהדורה מקוצרת של זכרונות מצביא השריון הגרמני גודאריאן. הושמטו בה כל החלקים הטפלים, והושאר בה החומר הענייני בלבד. הקדים הקדמה — הקפיטן ב.ה. לידל-הארט.

ים

B. BRODIE : A Guide to Naval Strategy. Princeton University Press, 280 pp., \$ 6.00.

מהדורה רביעית ומתוקנת של העבודה הנוודעת באסטרטגיה ימית. נכתבו מחדש הפרקים העוסקים בתיאור כליה של העוצמה הימית, והוכלל פרק חדש על לקחי מלחמת קוריאה.

אוויר

CAPT. R. INOBUCHI, COMDR. T. NAKAJIMA AND R. PINEAU : Divine Wind. U. S. Naval Institute, 1958. 240 pp., \$ 4.50.

התיאור המקיף הראשון של ארגונום, הלכתם הטקטית ואימוניהם של הטייסים-המתאבדים היפניים במלחמת-העולם-השנייה.

דואר רשמי

ק"ו-50

צמח חיים

ק/168281

שד"ו ויצמן 38

קרית מוצקין